

ਸਭਪ੍ਰਸੰਸਤ ਗੁਰਗੋਈ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਇੰਡ ਜੀ ਬੋਲੀ, ਖੁਲਾ ਸਾਹਿਬ

ਮਾਸਕ ਪੱਤਰ

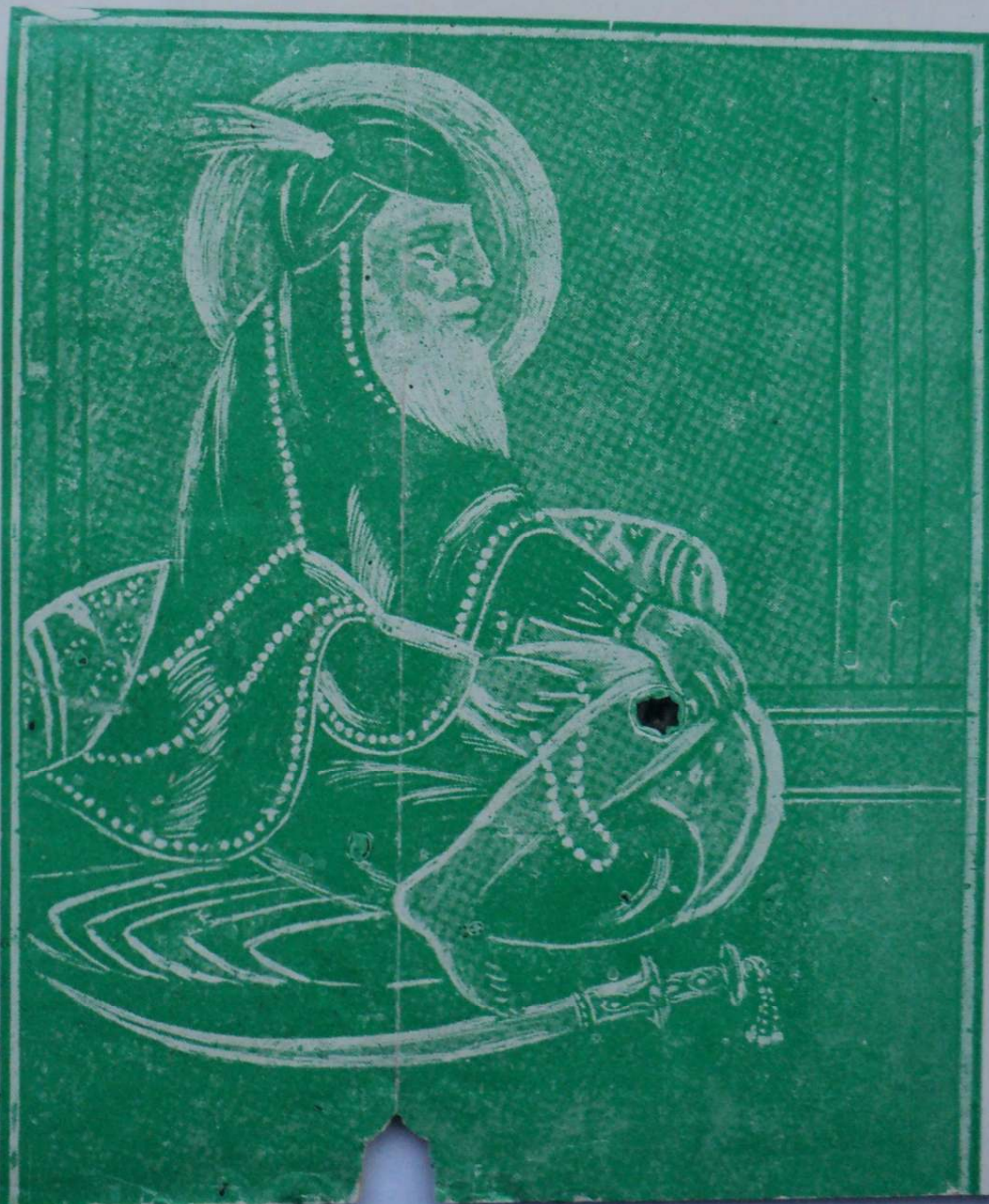
ਮਾਸਕੀ

ਅਪ੍ਰੈਲ, ਮਈ, ਜੂਨ

1981

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ

ਆਪ ਜੀ ਦਾ 245ਵਾਂ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ 207 ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਰਖਵਾ ਕੇ
ਬੜੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ।

ਆਪ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਗਿਆਰਵੀਂ ਸੰਤਾਨਕ ਜੋਤ ਹਨ।

ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ 28 ਮਾਰਚ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਦਾ ਦੀਵਾਨ ਹਰ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਸਾ ਜੀ ਦੀ ਵਾਰ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ 29 ਮਾਰਚ
ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਜਨਮ-ਦਿਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦਰਬਾਰ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ
ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਨੇ ਸ ਹਿਬ ਵਿਖੇ
ਜੋ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ
ਸੇਵਕ ਸੰਤ ਭਾਈ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਨਿਰੰਗਾਬਾਦ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਆਪਣੀ
ਜਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਹੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕਾਇਮ
ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਸੰਤ ਭਾਈ ਬੀਰ
ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਬਾਬਾ
ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੰਗਰ
ਦੀਆਂ ਦੇਗਾਂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਦੇਦਿਤੀਆਂ
ਤੇ ਆਖਿਆ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਆਉਣਗੇ
ਸਾਡੇ ਕਿਲੇ ਢਾਹ ਢੇਰੀ ਕਰਨਗੇ।
ਔਰ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੰਗਰ ਬੰਦ ਹੋਜਾਣਗੇ।
ਆਪ ਮੇਰੇ ਅਨਿਨ ਭਗਤ ਹੋ
ਮੇਰਾ ਗੁਰੂ ਦਾ ਲੰਗਰ ਜਾ ਕੇ
ਨਿਰੰਗਾਬਾਦ ਚਲਾਉ। ਜਿਥੇ ਬਰਕਤ
ਵਾਲੀਆਂ ਦੇਗਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਉਥੇ ਨਾਲ
ਇਹ ਵੀ ਵਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਸੰਤ ਜੀ
ਇਹ ਖੜੀਆ ਲੈ ਜਾਉ। ਮੇਰਾ ਖੀਸਾ
ਹੋਵੇਗਾ ਆਪ ਦਾ ਹੱਥ ਹੋਵੇਗਾ।
ਜਿਨੀ ਮਰਜੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਇਆ
ਖੜੀਏ ਵਿਚ ਕਢ ਲਿਆ ਕਰੋ। ਆਪ
ਦੇ ਵਰ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ
ਸੰਤ ਭਾਈ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੰਪਰਦਾਏ
ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਲੰਗਰ ਮਾਝੇ ਔਰ ਮਾਲਵੇ
ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ
ਕਿਸਮ ਦੀ ਤੋਟ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।

ਦਰਬਾਰ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਾਝਾਸ
ਉਨਾ ਯਾਤਰਿਬ

ੴ

ਬਾਬਾ ਮਧੁਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ
 ਗੱਦੀ ਨਸ਼ੀਨ, ਗੁਰਗੱਦੀ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ
 ਸਰ-ਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਛਪਣ ਵਾਲਾ

ਮਾਸਕ ਪੱਤਰ

ਅਜੂਨੀ

ਮਨਸੂਰਾਂ (ਲੁਧਿਆਣਾ)

ਸੰਪਾਦਕ : ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਮਧੁਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ

ਸਾਲ 12]

ਅਪਰੈਲ-ਮਈ-ਜੂਨ 1981

[ਅੰਕ 4, 5, 6,

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੮

ੴ ਸਾਤਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਵੈਸਾਖਿ ਧੀਰਨਿ ਕਿਉ ਵਾਚੀਆ ਜਿਨਾ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਛੋਹੁ ॥
 ਹਰਿ ਸਾਜਨੁ ਪੁਰਖੁ ਵਿਸਾਰਿ ਕੈ ਲਗੀ ਮਾਇਆ ਧੋਹੁ ॥
 ਪੁਤ੍ਰੁ ਕਲਤ੍ਰੁ ਨ ਸੰਗਿ ਧਨਾ ਹਰਿ ਅਵਿਨਾਸੀ ਓਹੁ ॥
 ਪਲਚਿ ਪਲਚਿ ਸਗਲੀ ਮੁਈ ਝੂਠੇ ਧੰਦੈ ਮੋਹੁ ॥
 ਇਕਸੁ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਅਗੈ ਲਈਅਹਿ ਖੋਹਿ ॥
 ਦਯੁ ਵਿਸਾਰਿ ਵਿਗੁਚਣਾ ਪ੍ਰਭ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ ॥
 ਪ੍ਰੀਤਮ ਚਰਣੀ ਜੋ ਲਗੇ ਤਿਨ ਕੀ ਨਿਰਮਲ ਸੋਇ ॥
 ਨਾਨਕ ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਹੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥
 ਵੈਸਾਖੁ ਸੁਹਾਵਾ ਤਾਂ ਲਗੇ ਜਾ ਸੰਤੁ ਭਟੈ ਹਰਿ ਸੋਇ ॥

ਲੇਖ ਸੂਚੀ

1.	ਗੁਰਵਾਕ	ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚੋਂ	1
2.	ਸੰਪਾਦਕੀ	ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਮਧੂਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ	3
3.	ਗੁਰ ਦੀਖਿਆ	ਮੁਖ ਲੇਖ	6
4.	ਰਾਜਾ ਜੋਗੀ	ਗਿ: ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਰਾ	8
5.	ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚੋਂ		12
	The Pb. & Present Vol. III 1969		
6.	ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਦੇਵਤਰੂ ਗੁਰਬਿਲਾਸ	(ਪੁਰਾਤਨ ਸਾਖੀ)	15
7.	GURU NANAK'S	Mohan Singh Kalra	18
	The Pb. Past & Present Vol. III 1969		
8.	ਸੰਤਾਨਕ ਸਮਾਚਾਰ ਗੁਰਗੱਦੀ (ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ)		23
9.	ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਜਨਮ		28
10.	ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦਾ ਹੋਣਹਾਰ ਸਪੁਤ੍ਰ	ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	30

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਵਤਾਰ

ਭਿਆ ਅਨੰਦ ਜਗਤ ਵਿਚ, ਕਲ ਤਾਰਨ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਆਇਆ—
 ਡੁਬਦੀ ਹਿੰਦ ਬਚਾਵਨ ਖਾਤਰ ਆਏ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਗੁਰੂ।
 ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਜਪਾ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਖਲਕਤ ਤਾਰ ਗੁਰੂ।

ਪਾਪ ਜੁਲਮ ਦੀ ਹੱਦ ਜਾਂ ਹੋਈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਵਤਾਰ ਲੀਆ,
 ਭੁੱਲੇ ਭਟਕੇ ਰਸਤੇ ਪਾਕੇ, ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦਾ ਉਧਾਰ ਕੀਆ।
 ਐਸੇ ਗੁਰ ਤੋਂ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਾਰੀ, ਜਾਵਾਂ ਮੈਂ ਬਲਿਹਾਰ ਗੁਰੂ-ਡੁਬਦੀ—

ਕਲਜੁਗ ਦੇ ਉਧਾਰਨ ਖਾਤਰ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਆਏ ਸੀ,
 ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰ, ਦਾ ਸੋਹਣਾ ਜਾਪ ਜਪਾਏ।
 ਡੁਬਦੀ ਜਾਂਦੀ ਖਲਕਤ ਤਾਂਈਂ, ਦਿੱਤਾ ਕਲਜੁਗ ਤਾਰ ਗੁਰੂ-ਡੁਬਦੀ...

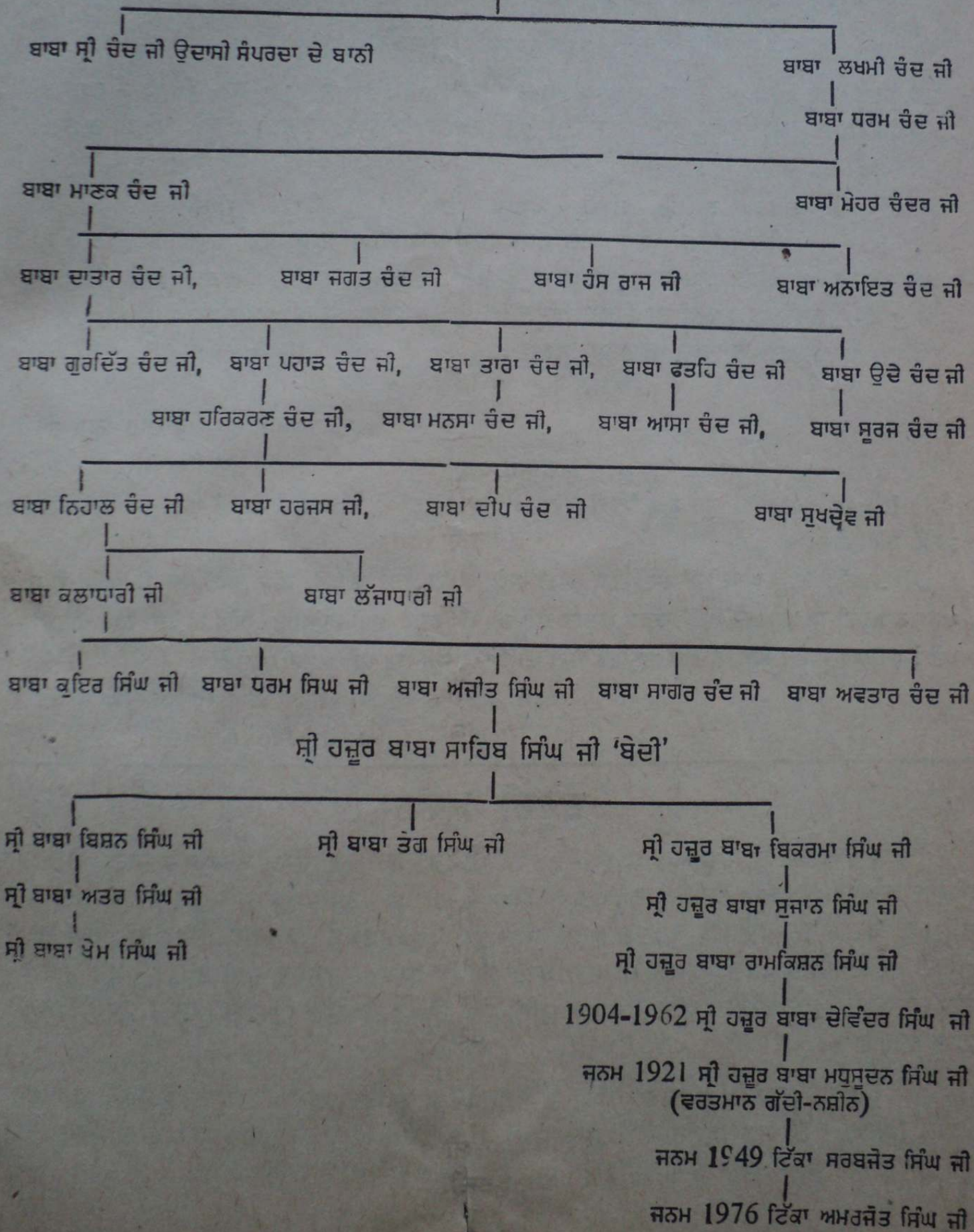
ਸੀਤਲ ਕਰਕੇ ਤਪਤ ਕੜਾਹੇ ਕੰਡੇ ਦਾ ਉਧਾਰ ਕੀਆ,
 ਪੈਰੀਂ ਪੈ ਗਿਆ ਵਲੀ ਕੰਧਾਰੀ ਤੋੜ ਉਸ ਦਾ ਹੰਕਾਰ ਦੀਆ।
 ਲੱਖਾ ਪਾਪੀ ਬਾਹੋਂ ਫੜਕੇ, ਕੀਤੇ ਨਾਨਕ ਪਾਰ ਗੁਰੂ ਡੁਬਦੀ...

ਮਾਲਪੁੜੇ 'ਚੋਂ ਲਹੂ ਦਿਖਾਇਆ, ਰੋਟੀ ਦੁੱਧ ਨਿਚੋੜ ਦੀਆ,
 ਲਾਲੇ ਨੂੰ ਫਿਰ ਲਾਲ ਬਣਾ ਕੇ, ਮਨ ਭਾਗੋ ਦਾ ਤੋੜ ਦੀਆ।
 ਦਸਾ ਨੌਹਾਂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਗੁਰੂ-ਡੁਬਦੀ...

ਏਮਨਾਬਾਦ ਦੀ ਸੁਣੇ ਵਾਰਤਾ ਬਾਬਰ ਜਾਬਰ ਹੋਇਆ ਸੀ,
 ਕੈਦ ਕੀਤਾ ਸੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਨੂੰ, ਮਾਣ ਆਪਣਾ ਖੋਇਆ ਸੀ।
 ਕਲਾ ਦਿਖਾਈ ਫੇਰ ਚੱਕੀ ਨੂੰ, ਦਲੀਪ ਸ਼ਿੰਘਾ ਸੰਸਾਰ ਗੁਰੂ-ਡੁਬਦੀ...

ਗੁਰ-ਬੰਸਾਵਲੀ

ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਸਿੱਖ ਮੱਤ ਦੇ ਬਾਨੀ

"ਆਇ ਮਿਲ ਗੁਰਸਿਖ ਆਇ ਮਿਲ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪਿਆਰੇ"

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਗਮ

ਮਨਸੂਰਾਂ ਵਿਖੇ

ਹਰ ਸਾਲ ਵਾਂਗ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਮਨਸੂਰਾਂ ਵਿਖੇ 10 ਤੋਂ 14 ਜੂਨ 1981 ਨੂੰ ਬੜੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 21 ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦਾ ਭੋਗ 14 ਜੂਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਪਵੇਗਾ। 12 ਜੂਨ ਨੂੰ ਦਸਵੀਂ ਦਾ ਮਾਹਵਾਰੀ ਦਾ ਦੀਵਾਨ ਹੋਵੇਗਾ।

ਝਖੜ ਝਾਗੀਂ ਮੀਂਹ ਵਰਸੈ ਭੀ ਗੁਰ ਦੇਖਣ ਜਾਈ।

ਸਮੁੰਦ ਸਾਗਰ ਹੋਵੈ ਬਹੁ ਖਾਰਾ ਗੁਰਸਿਖ ਲੰਘਿ ਗੁਰੂ ਪਹਿ ਜਾਈ।

ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਅਲੌਕਿਕ ਜਲੂਸ 11 ਜੂਨ ਨੂੰ ਜੋਧਾਂ ਅਤੇ 13 ਜੂਨ ਨੂੰ ਮਨਸੂਰਾਂ ਵਿਖੇ ਦਿਨ ਦੇ 2 ਵਜੇ ਨਿਕਲੇਗਾ। ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁਟ ਵਰਤੇਗਾ। ਰਾਗੀ, ਢਾਡੀ, ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਦੀਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰ ਇਤਿਹਾਸ ਸੁਨਾਣਗੇ। ਆਪ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਵਾਰ/ਸੰਗਤ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕਰੋ।

ਦਾਸ :—ਸੇਵਾਦਾਰ ਗੁਰ-ਗੱਦੀ

ਜ਼ਰੂਰੀ ਬੇਨਤੀਆਂ

1. ਅਖੰਡ ਪਾਠ 10 ਜੂਨ ਨੂੰ ਅਰੰਭ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ ਰਖਵਾਉਣੇ ਹੋਣ 4 ਜੂਨ ਤਕ ਪਤਾ ਘਲ ਦੇਣ ਤਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋ ਸਕੇ।

2. ਜੋ ਮਾਇਆ ਘਲਣੀ ਜਾਂ ਦੇਣੀ ਜੋਗ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇ, ਰਸੀਦ ਲੈ ਕੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਆਪ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਜੋ ਮਨੀਆਰਡਰ ਘਲਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਮਧੂਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਤੇ ਤੇ ਘਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਬਿਸਤਰੇ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਲਈ ਆਉਣੇ, ਲੰਗਰ ਗੁਰੂ ਕਾ ਅਤੁਟ ਵਰਤੇਗਾ।

ਸੇਵਾਦਾਰ ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਬਾਬਾ ਮਧੂਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ

ਮਨਸੂਰਾਂ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ।

ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੂਚਨਾ

15 ਮਾਰਚ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਮਧੂਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਅਚਨਚੇਤ ਬੀਮਾਰ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਮੇਮੋਰੀਅਲ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਤੇ ਉਦਘਾਟਨ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਹੁਣ 13 ਮਈ ਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਸਮੇਤ ਪੁਜ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ। ਉਪ੍ਰੰਤ ਉਦਘਾਟਨ ਦੀ ਰਸਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਉਦਘਾਟਨ ਦਾ ਲੇਖ ਉਪ੍ਰੰਤ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਗਲੇ ਅਜੂਨੀ ਵਿਚ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਛਾਪਾਂਗੇ।

ਹੁਣ ਹਸਪਤਾਲ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਕੋਠੀਆਂ ਰਹਾਇਸ਼ੀ ਮਕਾਨ (ਕਲੋਨੀ) ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਆਸ ਹੈ ਬੜੀ ਛੇਤੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਦਾਨੀ ਸੱਜਣ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਲੀ ਮਾਇਆ ਘਲਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕਰਨ।

ਸੰਪਾਦਕੀ

(ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਮਹੂਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਕਲਮ ਤੋਂ)

ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਵਿਚ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ—
ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਗੁਰਸਿੱਖ ਮੀਣੀਏ, ਮਸੰਦੀਏ, ਧੀਰ ਮਲੀਏ ਔਰ ਰਾਮ ਰਾਈਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਵਰਤੋਂ
ਰਖੇਗਾ ਉਹ ਬੱਜਰ ਕੁਰਹਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਆਪ ਉਸ ਸਮੇਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖ ਦਿੰਦੇ ਜੋ
ਬੇਦੀਆਂ ਸੋਢੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਨਾ ਰਖੋ ਅਜਿਹਾ ਗੁਰਅੰਸਾਂ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰੋ। ਮਹਾਰਾਜ ਤਾਂ ਬੇਦੀ
ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨਾਲ ਅਤੀ ਪਿਆਰ ਰਖਦੇ ਸਨ। ਇਤਿਹਾਸ ਵਰਨਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਬੇਦੀ
ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਉਸਦਾ ਪੂਰਨ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਹਾਰਾਜ
ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਬਿਠਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਵਿਦਾਇਗੀ ਸਮੇਂ ਘੋੜੇ ਦੁਸ਼ਾਲੇ ਤੇ ਮਾਇਆ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਨ।
ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਪੂਰਬਕ ਵਿਦਾ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਇਹ ਸਤਿਕਾਰ ਦੀ ਰੋਹ ਰੀਤੀ ਯੁਗੋ ਯੁਗ ਚਲੀ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਗੁਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਸਦਾ
ਹੀ ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਪਰੰਤ ਹਰ ਸਾਲ ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ
500 ਰੁਪਏ, ਘੋੜਾ, ਦੁਸ਼ਾਲਾ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਭੇਟਾ ਨਾ ਪੁਜਣ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਕਮਲੀਆ
ਜੀ ਨੂੰ ਭੇਜ ਕੇ ਆਪਣੀ ਭੇਟਾ ਮੰਗਵਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ।

ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਦਿਆਂ
ਹੋਇਆਂ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਬੇਬਾਹ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹੈ। ਮਸੰਦ ਫੂਕ ਦਿਤੇ, ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ
ਨੇ ਰਵਾਲਸਰ ਮੁਕਾਮ ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਧਰਮ ਦੇ ਯੁਧ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ।
ਪ੍ਰੇਰਕ ਸ਼ਕਤੀ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਘਟ ਗਈ। ਤਦ ਵੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਅੰਸ਼
ਤੇ ਹੱਕ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਅੱਠਵੀਂ ਸੰਤਾਨ
ਨੂੰ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਤੋਂ ਬੁਲਾਕੇ ਫੁਰਮਾਇਆ। ਜੋ ਆਪ ਗੁਰੂ ਦੀ ਅੰਸ਼ ਹੋ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਹੋ, ਤਪੱਸਵੀ ਹੋ।
ਮੁਗਲਾਂ ਨਾਲ ਧਰਮ ਦੇ ਯੁਧ ਹੋਣੇ ਦੂਰ ਨਹੀਂ—ਪਰੰਤੂ ਹਿੰਦੂ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਹਾੜੀਆਂ, ਹਿੰਦੂ ਪਹਾੜੀਆਂ,
ਨੂੰ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਉਜਾੜ ਟਿੱਬੇ ਤੇ ਬੇਠ ਕੇ ਧੂਣਾ, ਜਮਾਓ, ਤਪਸਿਆ ਕਰੋ ਔਰ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ
ਦੀ ਬਾਣੀ ਸੁਣਾ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਤਤਪਰ ਕਰ ਦਿਉ। ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਗਤਾਂ ਧਰਮ ਦੇ ਯੁਧ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ
ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਸਕਣ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਨੌਂ ਮੀਲ
ਗੁਰ ਪਲਾਹ ਦੇ ਮੁਕਾਮ ਤੇ ਪੁਜਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਔਰ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ
ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਨੌਂ ਮੀਲ ਦੇ ਫਾਸਲੇ ਤੇ ਗੁਰਪਲਾਹ ਜੋ ਸੂਆ ਨਦੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਤੇ ਹੈ, ਔਰ ਆਪ ਦਾ
ਇਹ ਅਸਥਾਨ ਅਜ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਪੁੱਜ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਨਾਲ ਗੁਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਔਰ ਗੁਰਮਤ
ਅਨਕੂਲ ਸਲ ਹ ਮਸਵਰੇ ਕਰਨੇ ਇਸ ਢੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਧਰਮ ਦੇ ਯੁਧ ਫਾਮਯਾਬ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਔਰ
ਮੁਗਲਾਂ ਨੂੰ ਮਾਤਰ ਭੂਮੀ ਤੋਂ ਕਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਔਰ ਧਰਮ ਦਾ ਰਾਜ ਅਸਥਾਪਨ ਹੋ ਸਕਦਾ
ਹੈ। ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਸਬੰਧ ਇਸ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਬੇਦੀ ਘਰਾਣੇ ਨਾਲ ਬੜਾ ਗੂੜਾ
ਸੀ। ਔਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਅਤੀ ਪਿਆਰ ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿਤਾ। ਜਦ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ
ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬੇਦੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਸੋਢੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਆਪ ਕਿਰਪਾ
ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਸੁਭ ਆਤਮਾ ਬੇਦੀ ਘਰਾਣੇ ਵਿਚ ਲਿਆਓ ਤਦ ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਪਾਤਸ਼ਾਹ
ਨੇ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਜੋ ਬਾਬਾ ਜੀ ਅਜੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿਖ ਧਰਮ ਦੇ ਕਾਰਜ

ਕਰਨੇ ਬਾਕੀ ਹਨ। ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਥਾਪੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਕੇ ਧਰਮ ਦੇ ਯੁਧ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਦੇਣੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਪੁਤਰ ਨਹੀਂ—ਪ੍ਰੰਤੂ ਪੋਤਰੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਵਾਂਗਾ ਨਾਲ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦਸੀਆਂ। ਜੋ ਜਨਣ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈਆਂ ਜੋ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਘਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਹੋਰ ਵੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਵਧ ਗਈ ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਆਪਣੇ ਸਪੁਤਰ ਅਜੀਤ ਰਾਏ ਨੂੰ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਪੁੱਜ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਪਾਸੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਵਾਇਆ ਔਰ ਆਪ ਦਾ ਨਾਂ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਖਿਆ। ਜਿੰਨਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ। ਜੇਕਰ ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਦਾ ਬੀਜ ਬੀਜਿਆ ਹੈ। ਤਦ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਹਨ ਔਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਚੰਦਾਂ ਮਿਸਲਾਂ ਦੀ ਪਾਟੀ ਹੋਈ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਦੇ ਬਗੀਚੇ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕੀਤਾ। ਔਰ ਹਰੀ ਭਰੀ ਫੁਲਵਾੜੀ ਵਿਚ ਇਕ ਸੋਹਣਾ ਫੁਲ ਆਪਣੇ ਸੇਵਕ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜ ਨੂੰ ਰਾਜ ਤਿਲਕ ਦੇਕੇ ਮਾਤਰ ਭੂਮੀ ਨੂੰ ਮੁਗਲਾਂ ਕੋਲੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦੁਆ ਕੇ ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸਿਖ ਰਾਜ ਥਾਪਿਆ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਬੇਦੀ ਘਰਾਣੇ ਦਾ ਇਹ ਸੂਖਸ਼ਮ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਅਜ ਕਲ ਦਾ ਪਾਪੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਕਹਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਟੇਜਾਂ ਤੇ ਖੜੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕੁਟਲ ਇਰਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਆਖ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਦੋ ਸਪੁਤਰ ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਬਾਬਾ ਲਛਮੀ ਦਾਸ ਜੀ ਨਾਲਾਇਕ ਸਨ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਨਾ ਆਖੇ ਲਗਣ ਕਾਰਨ ਗੱਦੀ ਏਹਿਣਾ ਜੀ ਨੂੰ ਦਿਤੀ ਗਈ। ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਅਜੇਹੇ ਪਾਪੀਆਂ ਦਾ ਗਲਤ ਪਰਚਾਰ ਸੁਨਣਾ ਮਹਾਨ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਪਾਪ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਬੇਦੀ ਘਰਾਣੇ ਤੋਂ ਤੋੜ ਕੇ ਮਨ ਮਤੀਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਅਜ ਗੁਰਸਿੱਖ ਆਪਾ ਧਾਪੀ ਵਿਚ ਪਏ ਹੋਏ ਆਪੋ ਵਿਚ ਲੜਦੇ ਹਨ ਤੇ ਦਰ ਬਦਰ ਧੱਕੇ ਪਏ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜਦਾ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਾਲਾਇਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਾਲਾਇਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਪਰਦਾਇ ਨਹੀਂ ਚਲਦੀਆਂ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦਿਤੇ ਹਨ। ਜੇ ਸਾਧੂ ਬਣਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਵਰਗੇ ਤਿਆਗੀ ਮਹਾਨ ਤਪੱਸਵੀ ਹੋਣਾ, ਜੇਕਰ ਗ੍ਰਹਿਸਤੀ ਬਣਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪ ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਗ੍ਰਹਿਸਤੀ ਸੰਤਾਨ ਜੋ ਸਮੇਂ ਪੂਰਬਕ ਚਲੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਨਾਂ ਵਰਗੇ ਬਨਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰੋ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਜਾਗ (ਹਰੀ ਨਾਮ ਜਪਿਆ ਕਰੋ) ਚੜੇ ਦਿਵਸ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਾਇਆ ਕਰੋ। ਗ੍ਰਹਿਸਤ ਦੇ ਕੰਮ ਧੰਦੇ ਕਰਦਿਆਂ ਤੁਰਦਿਆਂ ਫਿਰਦਿਆਂ (ਹਰੀ ਨਾਮ) ਜਪਿਆ ਕਰੋ। ਜੇ ਅਜੇਹੇ ਗ੍ਰਹਿਸਤੀ ਬਣ ਜਾਓਗੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਤੇ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਬਣੋਗੇ।

'ਜਨ ਨਾਨਕ ਧੂੜਿ ਮੰਗੈ ਤਿਸ ਗੁਰਸਿਖ ਕੀ ਜੋ ਆਪ ਜਪੈ ਅਵਰਾ ਨਾਮ ਜਪਾਵੈ।'

ਨਾਲਾਇਕਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਤਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਕੀ ਲੋੜ ਸੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਆਤਮਕ ਗੁਰੂਆਂ ਨੂੰ ਦਸਾਂ ਜੇਤਾਂ ਜੋ ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਤੇ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਤੇ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸੂਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਉਚਾਰਨ ਕਰਦਿਆਂ

ਸੋਲਵੀਂ ਅਸਟਪਦੀ ਤੇ ਬਿਰਤੀ ਰਕ ਗਈ । ਇਤਿਹਾਸ ਮੁਤਾਬਕ ਆਪ ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਕੋਲ ਪੁਜ ਕੇ ਆਪ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ । ਸਲੋਕ ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤਾ ਔਰ ਬਾਕੀ ਮੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤਾ । ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਬਜ਼ਰਗਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਮਾਇਆ-ਬਸਤਰ-ਭੋਟਾ ਆਦਿ ਤਾਂ ਕਰ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਪ੍ਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਸਪੁੱਤਰ ਭਾਈ ਗੁਰਦਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਭੋਟਾ ਕਰ ਦਿਤਾ । ਜੋ ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਸੇਵਕ ਬਣੇ । ਔਰ ਬੜੀ ਆਯੂ ਤਕ ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ।

ਸੰਤਾਨ ਨਾਲਾਇਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਸੀਂ ਆਖਣ ਵਾਲੇ ਨਾਲਾਇਕ ਹਾਂ । ਜਿਹੜੇ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਜੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਚੋਰਾਂ ਵਲ ਨਿਗਾਹ ਕਰਨ ਤਾਰ ਦੇਣ ਠੱਗਾਂ ਵਲ ਨਿਗਾਹ ਕਰਨ ਤਾਰ ਦੇਣ-ਕੌੜੇ ਰੇਠਿਆਂ ਵਲ ਨਿਗਾਹ ਕਰਨ ਤਾਂ ਮਿੱਠੇ ਕਰ ਦੇਂਦੇ-ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਹਥ ਲਾ ਦੇਣ ਤਾਂ ਮੌਮ ਕਰ ਦੇਣਾ । ਆਪ ਕਦ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪੁਤਰ ਨਾਲਾਇਕ ਰਹਿਣ । ਆਪ ਦੇ ਪੁਤਰਾਂ ਦੇ ਕਰਮ ਅਜੇ ਤਕ ਉਘੇ ਹਨ । ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਸਿਖ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਬਾਦ ਜਗ੍ਹਾ ਜਗ੍ਹਾ ਆਪਣੀ ਸੰਪਰਦਾਇ ਵਿਚੋਂ 'ਦੇ ਹਜਾਰ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਜਗ੍ਹਾ ਜਗ੍ਹਾ ਬਿਠਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ । ਤਾਂ ਜੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਵਲ ਮੋੜਨ । ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਬਚਨ ਵੀ ਹਨ 'ਗੁਰੂ ਸਿਖ-ਸਿਖ ਗੁਰੂ ਹੈ' ਸ਼ਰਤ ਕੀ ਹੈ ਏਕੋ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਚਲਾਵੇ ਇਕੋ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰ ਸਿਖ ਨੂੰ ਪਾਬੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਏਕੋ ਤੋਂ ਮਰਾਦ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਬਾਣੀ ਹੈ । ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਯੁਗੋ ਯੁਗ ਚਲਿਆ ਆਉਂਦਾ ਹੈ । ਅਜ ਜਮਾਨਾਂ ਮਨਮਤ ਦਾ ਹੈ । ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਤੇ ਆਪ ਦੇ ਖੂਨੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਾਲੇ ਬਾਰਕਾਂ ਤੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਰਹੇ ਹਨ ।

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਓ ਜੇਕਰ ਆਪਣੇ ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਚੜਦੀਆਂ ਕਲਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਸਚ-ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਤੇ ਆਪ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉ । ਆਪ ਦੇ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਬਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਓ । ਆਪਣਾ ਇਮਾਨ ਇਕ ਤੇ ਲਿਆਓ ਜੋ ਆਪ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਯੁਗੋ ਯੁਗ ਚਲਿਆ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਓ ਇਹ ਗੁਰਮਤ ਹੈ । ਅਜ ਕਲ ਦੇ ਮਨ-ਮਤੀਆਂ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰੋ ਜੋ ਕੇਵਲ ਦਿਖਲਾਵਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਹੈ । ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਅੰਸ ਨੂੰ ਨਿੰਦਕ ਤੋੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਰਹੇ ਹਨ ।

ਜਿਥੇ ਬਾਬਾ ਪੈਰ ਧਰੈ ਪੂਜਾ ਆਸਨ ਥਾਪਿਨ ਸੋਆ

ਜਿਥੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਚਰਨ ਪਿਆ ਅਜ ਪੂਜਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ।

ਜਿਥੇ ਬਾਬੇ ਦਾ ਖੂਨ ਹੋਵੇ—ਕਰਮੀ ਬਾਰਕ ਹੋਵੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵੀ ਪਿਛੇ ਹਟਣਾ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਬਨਣਾ ਹੈ । ਆਪਣਾ ਸਬੰਧ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਦਰ ਘਰ ਨਾਲ ਵਧਾਉਣਾ ਗੁਰਮਤ ਹੈ । ਇਸ ਸਬੰਧ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਪ ਦਾ ਇਮਾਨ ਇਕ ਤੇ ਟਿਕ ਆਵੇਗਾ । ਧੜਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇਗੇ । ਇਸ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰਖੋਗੇ ਜੋ ਕਾਰਨ ਤੁਹਾਡੀ ਚੜਦੀਆਂ ਕਲਾ ਦਾ ਬਣੇਗਾ ।

ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ

ਗੁਰ ਦੀਖਿਆ

ਬੋਲਹੁ ਭਾਈ ਜੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਾਖੀ ਪੰਜਵੀਂ ਚਲੀ ॥

ਇਕ ਦਿਨ ਸਮਾਂ ਪਾਇਕਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗ੍ਰੀਬਨਿਵਾਜ਼ ਜੀ—
ਅਕਸਰ ਕਥਾ ਬਾਰਤਾ ਸੁਣਨ ਵਿਚ ਏਹ ਸਿੱਧ ਹੋਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕਾਮ ਭਗਤੀ ਮੋਖ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ।
ਮੋਖ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਂਦੀ ਨਿਸਕਾਮ ਭਗਤੀ ਕਰਨੇ ਕਰਕੇ ਗਿਆਨ ਅਥਵਾ ਪਰਾ ਭਗਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਕਰ
ਮੁਕਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ । ਸੋ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਭੀ ਤਾਂ ਅਕਸਰ ਬਹੁਤੇ ਸਕਾਮ ਭਗਤੀਵਾਲੇ ਦੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹੋਨ ॥

ਤਿਸ ਪਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਉਤ੍ਰ ਦਿਤਾ—ਪ੍ਰਿਥਮੇ ਤਾਂ ਭਗਵਤ ਦੇ ਨਾਮ ਵਿਚ ਇਸ ਗਲ ਦੀ
ਵਡਿਆਈ ਹੈ ਕਿ ਅਪਣੇ ਉਪਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਮਨਾ ਭੀ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਗਤੀ ਭੀ ਕਰਦਾ
ਹੈ । ਹੋਰ ਜੋ ਜੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰ ਟੋਣੇ ਟੋਟਕੇ ਹੋਨ ਸੋ ਭਾਂਵੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਵੇ ਕਿ ਫਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ
ਹੋਇਆ ਪਰ ਅੰਤ ਨੂੰ ਉਹ ਅਪਗਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋਂਦੇ ਹੋਨ ਪਰਲੋਕ ਨੂੰ ਬਿਗਾੜਦੇ ਹੋਨ । ਤੇ ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀ ਦਾ ਨਾਉਂ ਦੋਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੋਂਦਾ ਹੈ ॥

ਦੂਜਾ ਇਹ ਕਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਜੋ ਭਗਵਤ ਭਗਤੀ ਹੈ ਸੋ ਨਿਸਕਾਮ ਹੈ । ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਭਿ-
ਆਸੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਮਨਾ ਕਦੀ ਭੀ ਨਹੀਂ ਫੁਰਦੀ । ਅਰਥਾਤ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਕਿਸੀ
ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਇਛਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ । ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਛਾ ਉਪਜੇ ਭੀ ਤਾਂ ਉਹ ਬੈਖਰੀ ਬਾਣੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੀ
ਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ ਜਾਪ ਕਰਕੇ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹੋਨ ਅਥਵਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪਾਠ
ਕਰਵਾਕਰ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਨ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹੋਨ । ਅਸਲ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਨਿਸਕਾਮ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ।
ਹੋਰ ਜਦ ਕਿਸੀ ਕਾਮਨਾਂ ਵਾਲੇ ਪਾਠ ਦਾ ਆਰੰਭ ਹੋਂਦਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਭੋਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਥਵਾ
ਹੋਰ ਕਿਸੀ ਸਮੇਂ ਜੋ ਕਾਮਨਾ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਹੋਂਦੀ ਹੈ ਸੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਗੇ ਹੈ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅਗੇ ਨਹੀਂ ।
ਗੁਰੂ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਅਪਣੇ ਦਾਸਾਂ ਦੀ ਕਾਮਨਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਾਮਰਥ ਹੋਨ ਜੀਕੁਰ ਬਚਨ ਹੈ ॥

ਸਿਰ ਉਪਰ ਠਾਂਢਾ ਗੁਰ ਸੂਰਾ ॥ ਨਾਨਕ ਤਾਂਕੇ ਕਾਰਜ ਪੂਰਾ ॥

ਸੋ ਸਰਬ ਕਾਮਨਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ । ਚਾਹੇ ਆਪ ਕਰਨ ਚਾਹੇ ਭਗਵਤ
ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਕਰਾਉਣ । ਇਸੀ ਕਰਕੇ ਜੋ ਅਰਦਾਸ ਹੋਂਦੀ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਗੇ ਹੋਂਦੀ ਹੈ
ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕਈ ਲੋਕ ਸਿੱਖਾਂ ਪਰ ਵਿਕਲਪ ਕਰਦੇ ਹੋਨ ਕਿ ਸਿੱਖ ਲੋਕ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਅਗੇ ਅਰਦਾਸ ਨਹੀਂ
ਕਰਦੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਨਾਂ ਲੈਕੇ ਕਰਦੇ ਹੋਨ । ਸੋ ਏਹੋ ਕਾਰਣ ਹੈ ਕਿ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਕਾਮਨਾ
ਹੋਂਦੀ ਹੈ । ਸੋ ਇਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਜੋ ਭਗਵਤ ਭਗਤੀ ਹੈ ਨਿਸਕਾਮ ਹੈ ॥

ਪ੍ਰਸ਼ਨ—ਮੋਖ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਭਗਵਤ ਭਗਤੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਮੰਗਦੇ ਹੀ ਹੋਨਗੇ ॥

ਉਤ੍ਰ—ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਮਨਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਅਗੇ ਹੋਨ । ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਹੋਂਦੇ
ਹੋਨ । ਕੋਈ ਤਾਂ ਮੋਖ ਦੀ ਇਛਾ ਕਰਦੇ ਹੋਨ ਕੋਈ ਪ੍ਰੇਮੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਹੀ ਤ੍ਰਿਪਤ
ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਨ । ਉਹ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ । ਜੀਕੁਰ ਏਹ ਬਚਨ ਹੋਨ ॥

ਕਈ ਬੇਕੁੰਡ ਲਿਵੇ ਲਾਗੇ ॥ ਮੁਕਤਿ ਬਪੁਰੀ ਭੀ ਗਿਆਨੀ ਤਿਆਗੇ ॥

ਹੋਰ-ਰਾਜ ਨ ਚਾਹੋ ਮੁਕਤਿ ਨਾ ਚਾਹੋ ਮੋਹਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਚਰਨ ਕਮਲਾਰੈ ॥
ਹੋਰ-ਦਰ ਦਰਸਨ ਕਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਹੋਵੇ ਮੁਕਤਿ ਬੈਕੁੰਠੈ ਕਰੇ ਕਿਆ ॥

ਅਤੇ ਕਈ ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭਗਤਵ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ । ਕੋਈ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਗਲ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਭਗਵਤ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ ਕਰੇ ਉਸਦੇ ਭਾਣੇ ਵਿਚ ਹੀ ਰਾਜ਼ੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਬਖਸ਼ੀ ਹੋਈ ਜੁਗਤਿ ਨਾਲ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਨਾ ਨਰਕ ਦਾ ਭੈ ਅਤੇ ਨਾ ਸੁਰਗ ਦੀ ਚਾਹ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ॥ ਯਥਾ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਬਚਨ ।

ਬਾਛੇ ਨ ਸੁਰਗ ਬਾਸ ਮਨੈ ਨ ਨਰਕ ਤ੍ਰਾਸ ਆਸਾਨ ਕਰਤ ਚਿਤ ਹੋਨਹਾਰ ਹੋਇ ਹੈ ॥ ਸੰਪਤ ਨ ਹਰਖ ਬਿਪਤ ਮੈਂ ਨ ਸੋਗ ਤਾਹਿ ਸੁਖ ਦੁਖ ਸਮਸਰਿ ਬਹਿਸ ਨ ਰੋਇ ਹੈ ॥ ਜਨਮੇ ਜੀਵਨ ਮ੍ਰਿਤ ਮੁਕਤਿ ਨ ਭੇਦ ਖੇਦ ਗੰਮਿਤਾ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਬਾਲ ਬੁਧ ਅਵਿਲੋਇ ਹੈ ॥ ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਅੰਜਨ ਕੇ ਚੀਨਤ ਨਿਰੰਜਨਹਿ ਬਿਰਲੇ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਮੈਂ ਕੋਇ ਹੈ ॥

ਸੋ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਗਤੀ ਲੱਖੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ ਧੰਨਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਹੋਨ ਅਤੇ ਧੰਨਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿੱਖ ਹੋਨ ॥

ਇਤਿ ਪੰਜਵੀਂ ਸਾਖੀ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ ॥

ਮੇਰੇ ਮਨ ਨਾਮੁ ਨਿਤ ਨਿਤ ਲੇਹ

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੩

ਬਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵੈ ਬਹੁਤਾ ਦੁਖੁ ਲਾਗਾ, ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਭਰਮਾਈ ॥
ਹਮ ਦੀਨ ਤੁਮ ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਦਾਤੇ, ਸਬਦੇ ਦੇਹਿ ਬੁਝਾਈ ॥
ਹਰਿ ਜੀਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਤੁਮ ਪਿਆਰੇ ॥
ਸਤਿਗੁਰ ਦਾਤਾ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਵਹੁ, ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦੇਵਹੁ ਆਧਾਰੇ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਮਨਸਾ ਮਾਰਿ ਦੁਬਿਧਾ ਸਹਜਿ ਸਮਾਣੀ, ਪਾਇਆ ਨਾਮੁ ਅਪਾਰਾ ॥
ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਖਿ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਆ, ਕਿਲਬਿਖ ਕਾਟਣਹਾਰਾ ॥
ਸਬਦਿ ਮਰਹੁ ਫਿਰ ਜੀਵਹੁ ਸਦ ਹੀ, ਤਾ ਫਿਰ ਮਰਣੁ ਨ ਹੋਈ ॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਸਦਾ ਮਨਿ ਮੀਠਾ, ਸਬਦੇ ਪਾਵੈ ਕੋਈ ॥
ਦਾਤੇ ਦਾਤਿ ਰਖੀ ਹਥਿ ਅਪਣੈ, ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸੁ ਦੇਈ ॥
ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਰਤੇ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ, ਦਰਗਹ ਜਾਪਹਿ ਸੇਈ ॥

ਰਾਜਾ ਜੋਗੀ

ਅਰਥਾਤ ਜੀਵਨ ਕਥਾ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ

(ਵਲੋਂ : ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਗਿਆਨੀ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਰਾ)

ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰਾਜ ਤਿਲਕ ਦੇਣ ਦੀ ਸਾਖੀ ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਅਜੂਨੀ ਵਿਚ ਛਪ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਭਰੀ ਸਾਖੀ ਛਾਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਭੇਟਾ ਅਰਪਣ ਅਤੇ ਦਰਬਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਨਜ਼ਰਾਨੇ ਲੈਣੇ

ਵਧਾਈ ਦੀ ਇਹ ਸੋਹਾਵਣੀ ਅਵਾਜ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਪੈਣ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ ਕਿ ਚੌਹੀਂ ਪਾਸੀਂ ਵਧਾਈ ਹੀ ਵਧਾਈ ਅਤੇ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਨੇ ਪੰਡਾਲ ਨੂੰ ਗੰਜਾ ਦਿਤਾ। ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਬਰਖਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਤੋਪਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਲਾਖਾਂ ਤੇ ਬਾਜਿਆਂ ਦੋਲਾਂ ਨਗਾਰਿਆਂ ਦੀ ਧੁੰਨੀ ਵਿਚ ਇਸ ਰਸਮ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਪਰੰਤ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ' ਜੀ ਅਗੇ ਬੇਅੰਤ ਭੇਟਾ ਚੜ੍ਹਾਂਦੇ ਹੋਏ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ! ਫੇਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਅਗੇ ਵੀ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇਆ ਤੇ ਭੇਟਾ ਅਰਪਣ ਕਰਕੇ ਫੇਰ ਸਾਹੀ ਤਖਤ ਉਤੇ ਸੱਜ ਗਏ। ਉਪ੍ਰੰਤ ਬਾਹਰ ਆਏ ਰਾਜੇ ਰਾਣੇ, ਨਵਾਬਾਂ, ਰਈਸਾਂ, ਸੂਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦਰਬਾਰੀ ਮੁਖੀਆਂ, ਸ਼ਹਰੀਆਂ ਪਤਵੇਤਿਆਂ, ਸਭਨਾਂ ਪਾਸੋਂ ਨਜ਼ਰਾਨੇ (ਤੋਹਫੇ) ਕਬੂਲ ਕੀਤੇ ਤੇ ਯਥਾਯੋਗ ਖਿਲਤਾਂ ਖਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਸਿਰੋਪਾਉ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਣੇ-ਸਣੇ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਾਇਗੀ ਬਖਸ਼ੀ।

ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਸਾਰੇ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸਮਾਪਤੀ ਪਿਛੋਂ ਚਲਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਦਵਾਰੇ ਆਖਿਆ-ਮਹਾਰਾਜ! ਰਾਜ ਭਾਗ ਦੀ ਅਸੀਸ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦਾ ਤਿਲਕ ਬਖਸ਼ ਕੇ ਆਪ ਨੇ ਨਿਵਾਜਿਆ ਤਾਂ ਹੈ। ਪਰ ਬਾਹਰੋਂ ਆਈਆਂ ਰਪੋਟਾਂ (ਸੋਆਂ) ਥੀਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਇਲਾਕਿਆਂ ਅੰਦਰ ਅਜੇ ਤੀਕ ਅਮਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ, ਤੇ ਕਈ ਜਾਬਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਜੇ ਤੀਕ ਪੂਰੀ ਤਾਬਦਾਰੀ ਵੀ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਰਜਾ ਨੂੰ ਸੁਖ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਐਸੇ ਖਰੂਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾ ਕੇ ਇਸ 'ਰਾਜ' ਦੀ ਨੀਹਾਂ ਪੱਕਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜੇ ਆਪ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਏ! ਐਸੇ ਹੀ ਅਮਨ ਆਮਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰਖਣ ਵਾਸਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ 'ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ' ਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਧਾਣ ਨੂੰ ਅਜੇ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਆਪ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦੀ ਬਹੁਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਖੋਚਲ ਕਰਣੀ ਵੀ ਅਪਣੇ ਬਚਨ ਅਤੇ ਬਿਰਦ ਦੀ ਲਜਿਆ ਹੀ ਪਾਲਣੀ ਹੈ।

ਮਹਾਰਾਜਾ ਜੀ ਦੀ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚੋਂ ਚਾਲੇ ਪਾਕੇ ਗੁਜਰਾਂ ਵਾਲੇ ਆਣ ਮੁਕਾਮ ਕੀਤਾ। ਇਥੋਂ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਾ ਕੇ ਅਲਾਕੇ ਅੰਦਰ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇਆ ਤੇ ਇਸੇ ਦਾਤ ਨਾਲ ਸਿੰਘ ਸਜਾ ਕੇ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ।

ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਭੰਗੀ ਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਰਾਜੀਨਾਮਾ ਕਰਾਇਆ

ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਅਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸ: ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਗੁਜਰਾਤੀਏ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਭੰਗੀ ਉਤੇ ਫਤੇ ਪਾਕੇ ਪਹਿਲੇ 'ਸੋਹਦਰੇ' ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਭੰਗੀ ਸਰਦਾਰਾਂ ਪਾਸੋਂ ਲਾਹੌਰ ਵੀ ਖੋਹ ਲਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਤੇ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਭੰਗੀ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਰੰਜ ਸੀ। ਉਹ ਹਰ ਵੇਲੇ ਦਾਉ ਲਭਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਹੋਵੇ ਬਦਲਾ ਲਏ। ਇਸੇ ਆਸ਼ੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭੰਗੀ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਪਰਦੇ ਪਰਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਬਹੁਤੀ ਫੌਜ ਵਧਾ ਲਈ, ਅਤੇ ਅਪਣੇ ਨਾਲ ਸ: ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੱਲ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਏ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਭੰਗੀ ਸੂਦਾਰ ਇਸ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਕਿਸੇ ਦੁਰਾਵੀ ਮੁਹਿਮ ਉਤੇ ਜਾਏ ਤਾਂ ਇਹ ਲਾਹੌਰ ਉਤੇ ਹੱਲਾ ਬੋਲ ਦੇਣ।

ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਆਸ਼ੇ ਥੀ ਬੇਖਬਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਆਪ ਨੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੇ ਹੱਲੇ ਥੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸ ਹਜ਼ਾਰ ਫੌਜ ਨਾਲ ਗੁਜਰਾਤ ਉਤੇ ਹੱਲਾ ਬੋਲ ਦਿਤਾ। ਭੰਗੀ ਸੂਦਾਰਾਂ ਨੇ ਮਸਾਂ ਹੀ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀਆਂ ਦੀਵਾਰਾਂ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਗੋਲਾ ਬਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਜਿਸ ਤੇ ਤੋਪਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਤੋਪਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਬਾਹਰੋਂ ਵੀ ਦਿਤਾ ਜਾਣ ਲਗਾ। ਅਤੇ ਇਹ ਲੜਾਈ ੪, ੫, ਦਿਨ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਸੈਂਕੜੇ ਜਵਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਪਰ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਜਾਂਦੀ ਨਾਂ ਦੇਖੀ, ਤਾਂ ਭੰਗੀ ਸਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਬੇਨਤੀ ਪੱਤਰ ਭੇਜ ਕੇ ਰਾਤੋ ਰਾਤੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾਵਣਾ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮੁਕਾਮ ਗੁਜਰਾਂਵਾਲੇ ਹੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਾਸਦ ਪੁੱਜੇ ਤਾਂ ਆਪ ਜ਼ਰਾ ਢਿਲ ਨ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਘੋੜਾ ਦੁੜਾ ਗੁਜਰਾਤ ਆ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਨੂੰ ਲੜਨੇ ਰੋਕ ਕੁਝ ਕੁ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਰਾਜੀਨਾਮਾ ਕਰਵਾ ਦਿਤਾ।

ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਮੰਨ ਕੇ ਵਜ਼ੀਰਾਬਾਦ ਆਏ

ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਭੰਗੀ ਦਾ ਰਾਜੀ ਨਾਮਾਂ ਕਰਾਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਦੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਰਖਿਆ। ਫੇਰ 'ਆਹਲੇ' ਜਿਲਾ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਆਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਦਾਤ ਨਾਲ ਬਅੰਤ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਸਜਾਇਆ। ਇਥੋਂ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ 'ਸੰਤ ਪੁਰੇ' (ਖਾਰੀਆ ਦੇ ਨੜੇ) ਦੀ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਲੈ ਗਈ, ਅਤੇ ਬੇਅੰਤ ਉਤਸ਼ਾਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਹਥੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਸਫਲ ਹੋਈ। ਚਲਣ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ- ਬਾਬਾ ਜੀਉ। ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਬਖਸ਼ੋ, ਤਾਂ ਬਚਨ ਹੋਇਆ, ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਕਿੱਲੇ ਨਾ ਪੁੱਟਣੇ। ਹਰੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਇਹੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਸਮਝ ਲੇਣਾ। ਇਥੋਂ ਸੰਤਪੁਰੇ ਥੀਂ ਚਲ ਕੇ ਹਜ਼ੂਰ ਵਜ਼ੀਰਾਬਾਦ ਆਣ ਬਿਰਾਜੇ।

ਨੋਟ—'ਸੰਤਪੁਰੇ' ਇਸ ਥਾਂ ਉਤੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਕੀਤੇ ਬਚਨ ਸੱਤ ਹੋਏ। ਪੇੜ ਹਰੇ ਹੋ ਗਏ ਜੋ ਹੁਣ ਤੀਕ ਖੜੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਸੰਗਤ ਨੇ ਫੇਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ 'ਦਮਦਮਾ' ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ' ਥਾਪਿਆ। ਜੋ ਸ਼ੇਹਰੋਂ ਬਾਹਰ ਉਤਰ ਵਲ ਉਦਾਸੀ ਮਹਾਤਮਾਂ ਨੇ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਰਖੀ ਸੀ। ਦਾਸ ਲੇਖਕ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਵੇਲੇ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ।

ਭਾਈ ਬਲਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਾਖੀ

‘ਫਰੂਕੇ’ ਦਾ ਬੱਲਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮੀ ਇਕ ਬਿਉਪਾਰੀ ਅਪਣੇ ਕੁਝ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ‘ਵਜ਼ੀਰਾਬਾਦ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਚਿਰ ਥੀ ਵੈਰਾਗ ਸੀ। ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਵੀ ਡੇਰੇ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦਾ ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਸੈਂਦਾ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਹੀ ਬਾਹਰ ਫਿਰ ਕੇ ਵੇਚਦੇ ਅਤੇ ਰੁਪੈ ਵੰਡ ਦਿਆ ਕਰਦੇ। ਕਿਸੇ-ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਵੈਰਾਗ ਅਧਿਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਨੇਤਰ ਕਿਰਣ ਲਗਦੇ ਅਤੇ ਰਾਤ ਭਰ ਜਾਗਦੇ ਹੋਇਆਂ, ਬਲਾ ਸਿੰਘ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਸਬਦ ਪੜ੍ਹਦਾ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ।

ਜੈਤਸਰੀ ਮਹਲਾ ੫

ਕੋਈ ਜਨੁ ਹਰਿ ਸਿਉ ਦੇਵੈ ਜੋਰਿ ॥

ਚਰਨ ਗਹਉ ਬਕਉ ਸੁਭ ਰਸਨਾਂ ਦੀਜੈ ਪ੍ਰਾਨ ਅਕੋਰਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਿਰਮਲ ਕਰਤ ਕਿਆਰੋ ਹਰਿ ਸਿੰਚੈ ਸੁਧਾ ਸੰਜੋਰਿ । ਇਆ ਰਸ ਮਹਿ ਮਗਨੁ ਹੋਤ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਮਹਾਂ ਬਿਖਿਆ ਤੇ ਤੋਰਿ ॥੧॥ ਆਇਓ ਸਰਨਿ ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੋਜਨ ਚਿਤਵਉ ਤੁਮਰੀ ਓਰਿ । ਅਭੈ ਪਦੁ ਦਾਨੁ ਸਿਮਰਨੁ ਸੁਆਮੀਕੋ ਪ੍ਰਭ ਨਾਨਕ ਬੰਧਨ ਛੋਰ ॥੨॥

ਪ੍ਰੇਮੀ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਈ। ਵਜ਼ੀਰਾਬਾਦ ਵਿਚ ਆਏ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਵੀ ਡਾਹੜੀ ਖਿੱਚ ਪਈ। ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਸ ਪ੍ਰੇਮੀ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਅਗੇ ਜਾ ਖਲੋਤੇ, ਅਤੇ ਉੱਚੀ ‘ਅਕਾਲ’ ‘ਅਕਾਲ’ ਦਾ ਜੈਕਾਰਾ ਗਜਾਇਆ, ਬੱਲਾ ਸਿੰਘ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਮਗਨ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਨੇਤਰ ਖੁਲ੍ਹੇ, ਤਾਂ ਨੇੜੇ ਹੋ ਕੇ ਅਦਬ ਕੀਤਾ। ਨਿਹੰਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਭੁਖ ਲਗੀ ਹੈ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ ਛਕਾ ਦਿਓ। ਬੱਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਦਰ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਲੈ ਜਾ ਕੇ ਬਿਠਾਇਆ ਅਤੇ ਧੰਨ ਭਾਗ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ ਛਕਾਇਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਵਾਕ ਹੈ—

ਅਭੈ ਨਿਰੰਜਨ ਪਰਮ ਪਦੁ ਤਾਕਾ ਭੀਖਕੁ ਹੋਇ ॥

ਤਿਸ ਕਾ ਭੋਜਨੁ ਨਾਨਕਾ ਵਿਰਲਾ ਪਾਏ ਕੋਇ ॥ (੧੪੧੩)

ਇਸ ਪ੍ਰੇਮੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਭੋਜਨ ਵਿਚ ਕਿਤਨਾਂ ਸੁਆਦ ਸੀ ਇਹ ਬਾਬਾ ਜੀ ਹੀ ਅਨੁਭਵ ਕਰ ਸਕੇ ਹੋਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਛੱਕ ਕੇ ਇਉਂ ਬਚਨ ਕੀਤਾ—

ਮਿੱਠਾ ਬੋਲਣ ਨਿੱਵ ਚਲਣ ਹਥੋਂ ਵੀ ਕੁਝ ਦੇਹਿ ।

ਰੱਬ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੁਕਲੀ ਜੰਗਲ ਕਿਉਂ ਦੁੰਢਹਿ ।

ਬੱਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਬਚਨ ਸੁਣਿਆਂ ਤਾਂ ਆਪ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਨ ਫਿਰਤੂ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਨ ਜਾਣਿਆ, ਸਗੋਂ ਕੋਈ ਪਹੁੰਚ ਵਾਲਾ ਸੰਤ ਸਮਝ ਕੇ ਨੇੜੇ ਹੋ ਬੈਠਾ। ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਪੁਛਿਆ—ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਮੁਖੜੇ ਤੇ ਉਦਾਸੀ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਇਹ ਬੋਲਿਆ—ਰੱਬ ਦੇ ਵਛੋੜੇ ਦੀ ਉਦਾਸੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਈ ਜਨਮ ਦਾ ਹੈ, ਮਿਲਾਪ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ—ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ।

ਬੱਲਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੀਨਤਾ ਤੇ ਵੈਰਾਗ ਮਈ ਦਸ਼ਾ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਕੀਤਾ। ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਭਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਅਮੋਲਕ ਬਚਨਾਂ ਦਵਾਰੇ ਨਿਜਾਤਮ ਸਰੂਪ ਦੀ ਸੋਝੀ ਬਖਸ਼ ਕੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ

ਵਿਚ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਕਰਾਈ। ਉਥੋਂ ਮੁੜ ਅਪਣੇ ਡੇਰੇ ਆਣ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਕਾ ਬਦਲਿਆ।

ਬੱਲਾ ਸਿੰਘ ਦਾ 'ਮਨ ਮੈਦਾਨ' ਸੀ। ਇਹ ਪ੍ਰੇਮ ਵੈਰਾਗ ਦੇ ਵੱਤਰ ਨਾਲ ਅੱਤ ਭਿੱਜਾ ਤੇ ਸੁਧਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਲਿਵ ਅੰਤਰ ਆਤਮੇਂ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਵਿਚ ਜੋੜ ਦਿਤੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਦੀ ਸੁੱਧ ਨ ਰਹੀ। ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਇਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਵਾਪਸ ਆਏ, ਤਾਂ ਬੱਲਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਹੋਰ ਦੀ ਹੋਰ ਹੋਈ ਦੇਖੀ। ਦੋ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਅੰਦਰ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸੌਦਾ ਵੇਚ ਕੇ ਇਹਨੂੰ ਮੰਜੇ ਤੇ ਚੁਕਾ ਕੇ 'ਫਰੂਕੇ' ਪਰਵਾਰ ਪਾਸ ਭੇਜ ਦਿਤਾ। ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਨੇ ਰੋਗੀ ਜਾਣ ਕੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਤੇ ਜੰਤਰ ਮੰਤਰ ਵੀ ਕੀਤੇ ਕਰਾਏ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਚੁੱਪ ਨ ਖੁਲ੍ਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਹਿਰਦਾ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਭਰਿਆ ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਹੰਝੂ ਕਿਰਨ ਲਗਦੇ ਸਨ। ਐਸੀ ਅਵਸਥਾ ਸੰਬੰਧੀ ਹੀ ਭਗਤ ਸ੍ਰੀ 'ਭੀਖਨ' ਜੀ ਦਾ ਇਹ ਕਥਨ ਹੈ—

ਨੈਨਹੁ ਨੀਰੁ ਬਹੈ ਤਨੁ ਖੀਨਾ ਭਏ ਕੇਸ ਦੁਧਵਾਨੀ

ਰਾਜਾ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਵਜ਼ੀਰਾਬਾਦੀ ਦੀ ਰਾਣੀ ਪ੍ਰਥਾਇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਸਮੇਂ ਹਜ਼ੂਰ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾ ਕੇ ਜ਼ਰੂਰ ਨਿਯਮ ਨਾਲ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣਦੇ ਹੁੰਦੇ, ਕਦੀ ਦੁਪੈਹਰੇ ਵੀ ਮੌਜ ਮਾਣ ਲੈਂਦੇ। ਇਕ ਦਿਨ ਦੁਪੈਹਰ ਸਮੇਂ ਨਿਵਾਸ ਅਸਥਾਨ ਇਕਾਂਤ ਵਿਚ ਬਿਰਾਜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਅੱਖ ਖੁਲ੍ਹ ਗਈ, ਤਾਂ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣਨ ਦੀ ਰੁਚੀ ਹੋਈ। ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸਤਕਾਰ ਲਈ ਉੱਚੀ ਥਾਂਇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਕੀਤੀ। ਪੁਰਾਣੇ ਗਵੱਯੇ ਭਾਈ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮਿੱਠੀ ਤੇ ਸੁਰੀਲੀ ਧੁਨ ਨਾਲ ਰਾਗ ਵਿਚ ਰਗ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਲਾਪ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਸੁਰਤ ਇਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੀ ਥਾਹ ਵਿਚ ਜਾ ਟਿਕੀ। ਨੇਤਰ ਮੂੰਦੇ ਗਏ, ਤੇ ਮਨ ਮਾਨੋਂ ਦਸਵੇਂ ਅਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਜਾ ਚੜ੍ਹਿਆ।

ਇਹ ਮਨ ਸ਼ਕਤੀ ਇਹ ਮਨ ਸੀਉ ਇਹ ਮਨ ਮੰਨ ਪੰਚ ਤੱਤ ਕੋ ਜੀਉ।

ਇਹ ਮਨ ਲੈ ਜੋ ਉਨ ਮਨ ਰਹੈ, ਤੀਨ ਲੋਗ ਕੀ ਬਾਤੇਂ ਕਹੈ॥

ਪੁਨ—ਕਬੀਰ ਚਰਨ ਕਮਲ ਕੀ ਮੌਜ ਕੋ ਕਹਿ ਕੈਸੇ ਉਨਮਾਣ।

ਕਹਿਬੇ ਕਉ ਸੋਭਾ ਨਹੀ ਦੇਖਾ ਹੀ ਪਰਵਾਨ ॥ (੧੩੭੦)

ਇਸ ਮੌਜ ਵਿਚ ਹਜ਼ੂਰ ਮਸਤ ਹੋਇ ਬੈਠੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਰਾਜਾ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਾਣੀ ਆਪਣੀਆਂ ਦਾਸੀਆਂ ਸਮੇਤ ਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਈ। ਚੋਬਦਾਰ ਨੇ ਇਹ ਆਖ ਕੇ ਰੋਕ ਦਿਤਾ ਕਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਇਕਾਂਤ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਾਧੀ ਵਿਚ ਲੀਨ ਹਨ। ਸਮਾਧੀ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਬਾਹਿਰ ਹੀ ਆਦਰ ਨਾਲ ਬਿਠਾਇਆ ਗਿਆ। ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਣ ਤੇ ਹਜ਼ੂਰ ਦੀ ਅੱਖ ਖੁਲ੍ਹੀ। ਤਾਂ ਆਗਿਆ ਪਾ ਕੇ ਰਾਣੀ ਨੇ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ। ਜਿਸ ਨੇ ਕਈ ਕੀਮਤੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੇ ਨਕਦੀ ਬਸਤਰਾਂ ਦੇ ਭਰੇ ਥਾਲ ਸਨਮੁਖ ਧਰਕੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਸਤਿਕਾਰ ਪਿਆਰ ਨਾਲ 'ਆਉ ਪੁਤਰੀ' ਆਖ ਕੇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਕੀਤੀ।

ਰਾਣੀ ਜੀ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ—ਮਹਾਰਾਜ ਸਾਨੂੰ ਮਹਾਂ ਪਰਖਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਸਰਵਣ ਕਰਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਨਸੀਬ ਹੁੰਦਾ। ਧੋਨ ਭਾਗ ਹਨ, ਜੋ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਚਰਣ ਪਾਕੇ ਵਜ਼ੀਰਾਬਾਦ ਦੀ ਨਗਰੀ ਨੂੰ ਪਵਿਤਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਿਰਪਾ ਕਰੋ ਤੇ ਸੁਭ ਉਪਦੇਸ਼ ਬਖਸ਼ੋ, ਜੋ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਕੇ ਕਮਾਈਏ, ਤੇ ਜਨਮ ਸੁਫਲਾ ਕਰ ਸਕੀਏ, ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਇਉਂ ਬਚਨ ਕੀਤੇ—

ਸੰਤਨ ਸੇਵਾ ਨਾਮ ਅਰਾਧਨ, ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੱਟ ਮੈਲ ਉਪਾਧਨ।

ਸਾਸ ਅਮੋਲਕ ਬਿਰਥੇ ਜਾਵੇ॥ ਲਾਖ ਕੀਏ ਇਕ ਹਾਥ ਨ ਆਵੇ॥ (ਚਲਦਾ)

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚੋਂ

ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ

ਗ੍ਰਿਹਸਤ—

ਜਤੀ ਸਦਾਵਹਿ ਜੁਗਤਿ ਨਾ ਜਾਣਹਿ ਛਡਿ ਬਹਹਿ ਘਰਬਾਰੁ ॥ —ਵਾਰ ਆਸਾ (੧੧)

ਸਚਿ ਸਿਮਰਿਐ ਹੋਵੈ ਪਰਗਾਸੁ ॥ ਤਾਤੇ ਬਿਖਿਆ ਮਹਿ ਰਹੈ ਉਦਾਸੁ ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਐਸੀ ਵਡਿਆਈ ॥ ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਵਿਚੇ ਗਤਿ ਪਾਈ ॥ —ਧਨਾਸਰੀ (੪)

ਸੋ ਗਿਰਹੀ ਜੋ ਨਿਗ੍ਰਹ ਕਰੈ ॥ ਜਪੁ ਤਪੁ ਸੰਜਮੁ ਭੀਖਿਆ ਕਰ ॥

ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਕਾ ਕਰੇ ਸਰੀਰੁ ॥ ਸੋ ਗਿਰਹੀ ਗੰਗਾ ਕਾ ਨੀਰੁ । —ਵਾਰ ਰਾਮਕਲੀ (੧੨)

ਮਨਮੁਖ ਲਹਿਰ ਘਰੁ ਤਜਿ ਵਿਗੂਚੇ ਅਵਰਾ ਕੇ ਘਰ ਹੇਰੇ ॥

ਗ੍ਰਿਹ ਧਰਮੁ ਗਵਾਏ ਸਤਿਗੁਰੁ ਨ ਭੋਟੈ ਦੁਰਮਤਿ ਘੁੰਮਨ ਘੇਰੈ ॥

ਦਿਸੰਤਰੁ ਭਵੈ ਪਾਠ ਪੜਿ ਥਾਕਾ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਹੋਇ ਵਧੇਰੇ ॥ —ਮਾਰੂ ਅਸਟਪਦੀ (੭)

ਕੀਤਾ ਪਾਵਣਾ—

ਮੰਦਾ ਚੰਗਾ ਆਪਣਾ ਆਪੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਪਾਵਣਾ ॥...

—ਵਾਰ ਆਸਾ (੧੧)

ਨਾਨਕ ਅਗੈ ਸੋ ਮਿਲੈ ਜਿ ਖਟੇ ਘਾਲੇ ਦੇਇ ॥

—ਵਾਰ ਆਸਾ (੧੭)

ਆਪਣ ਹਥੀ ਆਪਣਾ ਆਪੇ ਹੀ ਕਾਜੁ ਸਵਾਰੀਐ ॥

—ਵਾਰ ਆਸਾ (੨੦)

ਪ੍ਰਤਿਗਯਾ- ਸੰਕਲਪ—

ਨਾਨਕ ਚੁਲੀਆਂ ਸੁਚੀਆਂ ਜੇ ਭਰਿ ਜਾਣੇ ਕੋਇ ॥

ਸੁਰਤੇ ਚੁਲੀ ਗਿਆਨ ਕੀ ਜੋਗੀ ਕਾ ਜਤੁ ਹੋਇ ॥

ਬ੍ਰਹਮਣ ਚੁਲੀ ਸੰਤੋਖ ਕੀ ਗਿਰਹੀ ਕਾ ਸਤੁ ਦਾਨੁ ॥

ਰਾਜੇ ਚੁਲੀ ਨਿਆਵ ਕੀ ਪੜਿਆਂ ਸਚੁ ਧਿਆਨੁ ॥

ਪਾਣੀ ਚਿਤ ਨ ਧੋਪਈ ਮੁਖਿ ਪੀਤੇ ਤਿਖ ਜਾਇ ।

—ਵਾਰ ਸਾਰੰਗ (੭)

ਜਨੇਊ (ਯਗਯੋਪਵੀਤ)

ਦਇਆ ਕਪਾਹ, ਸੰਤੋਖੁ ਸੂਤੁ ਜਤੁ ਗੰਢੀ, ਸਤੁ ਵਟੁ ॥

ਏਹੁ ਜਨੇਊ ਜੀਅ ਕਾ ਹਈ ਤਾ ਪਾਡੇ ਘਤੁ ॥

ਨਾ ਏਹੁ ਤੁਟੇ ਨ ਮਲੁ ਲਗੇ ਨਾ ਏਹੁ ਜਲੈ ਨ ਜਾਇ ॥

ਧੰਨ ਸੁ ਮਾਣਸ ਨਾਨਕਾ ਜੋ ਗਲਿ ਚਲੇ ਖਾਇ ॥

ਚਉਕੜਿ ਮੁਲਿ ਅਣਾਇਆ ਭਹਿ ਚਉਕੇ ਪਾਇਆ ॥

ਸਿਖਾ ਕੰਠਿ ਚੜ੍ਹਾਈਆ ਗੁਰੁ ਬ੍ਰਹਮਣ ਬਿਆ ॥

ਉਹੁ ਮੂਆ ਓਹੁ ਝੜਿ ਪਇਆ ਵੇ ਤਗਾ ਗਇਆ ॥

—ਵਾਰ ਆਸਾ (੧੫)

ਲਖ ਚੋਰੀਆਂ ਲਖ ਜਾਰੀਆਂ ਲਖ ਕੂੜੀਆ ਲਖ ਗਾਲਿ ॥

ਲਖ ਠਗੀਆ ਪਹਿਨਾਮੀਆ ਰਾਤਿ ਦਿਨਸੁ ਜੀਅ ਨਾਲਿ ॥

ਤਗੁ ਕਪਾਹਹੁ ਕਤੀਐ ਬਾਮੁਣੁ ਵਟੇ ਆਇ ॥
 ਕੁਹਿ ਬਕਰਾ ਰਿਨਿ ਖਾਇਆ ਸਭੁ ਕੋ ਆਖੈ ਪਾਇ ॥
 ਹੋਇ ਪੁਰਾਣਾ ਸੁਟੀਐ ਭੀ ਫਿਰਿ ਪਾਈਐ ਹੋਰੁ ॥
 ਨਾਨਕ ਤਗੁ ਨ ਤੁਟਈ ਜੇ ਤਗਿ ਹੋਵੈ ਜੋਰੁ ।

—ਵਾਰ ਆਸਾ

ਨਾਇ ਮੰਨਿਐ ਪਤਿ ਉਪਜੈ ਸਾਲਾਹੀ ਸਚੁ ਸੂਤੁ ॥
 ਦਰਬਹੁ ਅੰਦਰਿ ਪਾਈਐ ਤਗੁ ਨ ਤੁਟਸਿ ਪੂਤ ॥
 ਤਗੁ ਨ ਇੰਦ੍ਰੀ ਤਗੁ ਨ ਨਾਰੀ ॥ ਭਲਕੇ ਬੁਕ ਪਵੈ ਨਿਤ ਦਾੜੀ ॥
 ਤਗੁ ਨ ਪੈਰੀ ਤਗੁ ਨ ਹਥੀ ॥ ਤਗੁ ਨ ਜਿਹਵਾ ਤਗੁ ਨ ਅਖੀ ॥
 ਵੇ ਤਗਾ ਆਪੇ ਵਤੈ ॥ ਵਟਿ ਧਾਗੇ ਅਵਰਾ ਘਤੈ ॥
 ਲੈ ਭਾੜਿ ਕਰੇ ਵੀਆਹੁ ॥ ਕਢਿ ਕਾਗਲੁ ਦਸੇ ਰਾਹੁ ॥
 ਸੁਣਿ ਵੇਖਹੁ ਲੋਕਾ ਇਹੁ ਵਿਡਾਣੁ ॥ ਮਨਿ ਅੰਧਾ ਨਾਉ ਸੁ ਜਾਣ ॥

—ਵਾਰਆਸਾ

ਜਾਤਿ ਵਰਣ—

ਫਕੜੁ ਜਾਤੀ ਫਕੜੁ ਨਾਉ ॥ ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਇਕਾ ਛਾਉ ॥ —ਵਾਰ ਸਿਰੀ ਰਾਗੁ (੩)

ਜਾਤੀ ਦੇ ਕਿਆ ਹਥਿ ਸਚੁ ਪਰਖੀਐ ॥ —ਮਾਝ ਵਾਰ (੧੦)

ਖਸਮ ਵਿਸਾਰਹਿ ਤੇ ਕਮ ਜਾਤਿ ॥ ਨਾਨਕ ਨਾਵੈ ਬਾਝੁ ਸਨਾਤਿ । —ਆਸਾ (ਸੋਦਰੁ ੩)

ਜਾਣਹੁ ਜੋਤਿ ਨ ਪੂਛਹੁ ਜਾਤੀ ਆਤੀ ਆਗੇ ਜਾਤਿ ਨ ਹੇ ॥ —ਆਸਾ (੩)

ਖਲੜੀ ਖਪਰੀ ਲਕੜੀ ਚਮੜੀ ਸਿਖਾ ਸੂਤੋ ਧੋਤੀ ਕੀਨੀ ॥

ਤੂੰ ਸਾਹਿਬ ਹਉ ਸਾਂਗੀ ਤੇਰਾ ਪ੍ਰਣਵੇ ਨਾਨਕੁ ਜਾਤ ਕੈਸੀ ॥ —ਆਸਾ (੩੩)

ਆਗੇ ਜਾਤਿ ਨ ਜੋਰੁ ਹੈ ਅਗੇ ਜੀਉ ਨਵੇ ।

ਜਿਨ ਕੀ ਲੇਖੇ ਪਤਿ ਪਵੈ ਚੰਗੇ ਸੇਈ ਕੇਇ ॥ —ਵਾਰ ਆਸਾ (੧੧)

ਜਾਤਿ ਬਰਨ ਕੁਲ ਸਰਸਾ ਚੂਕਾ ਗੁਰਮਤਿ ਸਬਦਿ ਬੀਚਾਰੀ ॥ —ਸਾਰੰਗ (੩)

ਜਾਤਿ ਜਨਮੁ ਨਹ ਪੂਛੀਐ ਸਚ ਘਰੁ ਲੇਹੁ ਬਤਾਇ ॥

ਸਾ ਜਾਤਿ ਸਾ ਪਤਿ ਹੈ ਜੇਹੇ ਕਰਮ ਕਮਾਇ ॥ —ਪ੍ਰਭਾਤੀ (੧੦)

ਐਸੇ ਜਨ ਵਿਰਲੇ ਜਗ ਅੰਦਰਿ ਪਰਖਿ ਖਜਾਨੇ ਪਾਇਆ ॥

ਜਾਤਿ ਵਰਨ ਤੇ ਭਏ ਅਤੀਤਾ ਮਮਤਾ ਲੋਭੁ ਚੁਕਾਇਆ ॥ —ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਅਸਟਪਦੀ (੭)

ਜੀਵਨ, ਮਰਨ—

ਸੋ ਜੀਵਿਆ ਜਿਸੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੋਇ ॥ ਨਾਨਕ ਅਵਰੁ ਨ ਜੀਵੇ ਕੋਇ ॥

ਜੇ ਜੀਵੇ ਪਤਿ ਲਥੀ ਜਾਇ ॥ ਸਭੁ ਹਰਾਮੁ ਜੇਤਾ ਕਿਛੁ ਖਾਇ ॥ —ਵਾਰ ਮਾਝ (੧੦)

ਜੀਵਨ ਦੀ ਕੋਈ ਅਵਧਿ ਨਹੀਂ—

ਹਮ ਆਦਮੀ ਹਾ ਇਕਦਮੀ ਮੁਹਲਤਿ ਮੁਹਤੁ ਨ ਜਾਣਾ ॥

ਨਾਨਕੁ ਬਿਨਵੇ ਤਿਸੇ ਸਰੇਵਹੁ ਜਾਕੇ ਜੀਅ ਪਰਾਣਾ ॥

ਅੰਧੇ ਜੀਵਨਾ ਵੀਚਾਰਿ ਦੇਖਿ ਕੇਤੇ ਕੇ ਦਿਨਾ ॥ —ਧਨਾਸਰੀ (੨)

ਜੀਵਨ-ਮੁਕਤ—

ਜੀਵਨ ਮੁਕਤੁ ਸੁ ਆਖੀਐ ਜਿਸੁ ਵਿਚਹੁ ਹਉਮੈ ਜਾਇ ॥

—ਮਾਰੂ ਅਸਟਪਦੀ (੨)

ਜੋਗ (ਯੋਗ)—

ਜੋਗੁ ਨ ਖਿੰਬਾ ਜੋਗੁ ਨ ਡੰਡੇ ਜੋਗੁ ਨ ਤਾੜੀ ਲਾਈਐ ॥
ਜੋਗੁ ਨ ਮੁੰਦੀ ਮੂੰਡਿ ਮੁੰਡਾਈਐ ਜੋਗੁ ਨਾ ਸਿਫੀ ਵਾਈਐ ॥

...

...

...

ਜੋਗੁ ਨ ਬਾਹਰ ਮੜੀ ਮਸਾਣੀ ਜੋਗੁ ਨ ਤਾੜੀ ਲਾਈਐ ॥
ਜੋਗੁ ਨ ਦੇਸਿ ਦਿਸੰਤਰਿ ਭਵਿਐ ਜੋਗੁ ਨ ਤੀਰਥਿ ਨਾਈਐ ॥

...

...

...

ਸਤਿਗੁਰੁ ਭੇਟੈ ਤਾ ਸਹਸਾ ਤੂਟੈ ਧਾਵਤੁ ਵਰਜਿ ਰਹਾਈਐ ॥
ਨਿਝਰੁ ਝਰੈ ਸਹਸ ਧੁਨਿ ਲਾਗੈ ਘਰ ਹੀ ਪਰਚਾ ਪਾਈਐ ॥

...

...

—

ਨਾਨਕ ਜੀਵਤਿਆ ਮਰਿ ਰਹੀਐ ਐਸਾ ਜੋਗੁ ਕਮਾਈਐ ॥

ਵਾਜੇ ਬਾਝਰੁ ਸਿੰਘੀ ਵਾਜੇ ਤਉ ਨਿਰਭਉ ਪਦੁ ਪਾਈਐ ॥ ੪ ॥ —ਸੂਹੀ (੮)

ਜੋਗੀ (ਯੋਗੀ)—

ਜਗੁ ਪਰਬੋਧਹਿ ਮੜੀ ਬਧਾਵਹਿ ॥ ਆਸਣੁ ਤਿਆਗੁ ਕਾਹੇ ਸਚੁ ਪਾਵਹਿ ॥
ਮਮਤਾ ਮੋਹੁ ਕਾਮਣਿ ਹਿਤਕਾਰੀ ॥ ਨਾ ਅਉਧੂਤੀ ਨਾ ਸੰਸਾਰੀ ॥ ੧ ॥
ਜੋਗੀ ਬੈਸਿ ਰਹਹੁ ਦੁਬਿਧਾ ਦੁਖੁ ਭਾਗੈ ॥ ਘਰਿ ਘਰਿ ਮਾਂਗਤ ਲਾਜ ਨ ਲਾਗੈ ॥ ੧ ॥

ਰਹਾਉ ॥

ਗਾਵਹਿ ਗੀਤ ਨ ਚੀਨਹਿ ਆਪੁ ॥ ਕਿਉ ਲਾਗੀ ਨਿਵਰੈ ਪਰਤਾਪੁ ॥
ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਰਚੈ ਮਨਿ ਭਾਇ ॥ ਭਿਖਿਆ ਸਹਜ ਵੀਚਾਰੀ ਖਾਇ ॥ ੨ ॥
ਭਸਮ ਚੜਾਇ ਕਰਹਿ ਪਾਖੰਡਿ ॥ ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਸਹਹਿ ਜਮਡੰਡ ॥
ਫੂਟੇ ਖਾਪਰੂ ਭੀਖ ਨਾ ਭਾਇ ॥ ਬੰਧਨਿ ਬਾਧਿਆ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥ ੩ ॥
ਬਿੰਦੁ ਨਾ ਰਾਖਹਿ ਜਤੀ ਕਹਾਵਹਿ ॥ ਮਾਈ ਮਾਂਗਤ ਤ੍ਰੈ ਲੋਭਾਵਹਿ ॥
ਨਿਰ ਦਇਆ ਨਹੀ ਜੋਤਿ ਉਜਾਲਾ ॥ ਬੂਡਤ ਬੂਡੇ ਸਰਬ ਜੰਜਲਾ ॥ ੪ ॥
ਭੇਖ ਕਰਹਿ ਖਿੰਬਾ ਬਹੁ ਬਟੂਆ ॥ ਜੂਠੇ ਖੇਲੁ ਖੇਲੇ ਬਹੁ ਨਟੂਆ ॥
ਅੰਤਰਿ ਅਗਨਿ ਚਿੰਤਾ ਬਹੁ ਜਾਰੇ ॥ ਵਿਣੁ ਕਰਮਾ ਕੈਸੇ ਉਤਰਸਿ ਪਾਰੇ ॥ ੫ ॥
ਮੁੰਦ੍ਰਾ ਫਟਕ ਬਨਾਈ ਕਾਨਿ ॥ ਮੁਕਤਿ ਨਹੀ ਦਿਦਿਆ ਬਿਗਿਆਨ ॥
ਜਿਹਵਾ ਇੰਦ੍ਰੀ ਸਾਦਿ ਲੁਭਾਨਾ ॥ ਪਸੂ ਜਏ ਨਹੀ ਮਿਟੇ ਨੀਬਾਨਾ ॥ ੬ ॥

...

...

...

ਜਤੁ ਸਤੁ ਸੰਜਮੁ ਸਚੁ ਸੁ ਚੀਤੁ ॥ ਨਾਨਕ ਜੋਗੀ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਮੀਤੁ ॥

—ਰਾਮਕਲੀ ਅਸਟਪਦੀ (੨)

ਸ੍ਰੀ ਬੀਰ ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਗੁਰਬਿਲਾਸ ਦੇਵਤਰੂ

ਅਥ ਕਥਾ ਪ੍ਰਸੰਗ

੧ ਸਕੰਧ ੧੦ ਅਧਯਾਯ

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ॥ ੫ ॥

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਮਲ ਧੋਵੈ ਪਰਾਈ ਆਪਣਾ ਕੀਤਾ ਪਾਵੈ ।

ਈਹਾਂ ਸੁਖ ਨਹੀ ਦਰਗਹ ਢੋਈ ਜਮ ਪੁਰ ਜਾਵੈ ਪਚਾਵੈ ।੧।

ਨਿੰਦਕ ਅਹਿਲਾ ਜਨਮ ਗਵਾਇਆ ।

ਪਹੁਚ ਨ ਸਾਕੈ ਕਾਹੂੰ ਬਾਤੇ ਆਗੈ ਨ ਠੌਰ ਪਾਇਆ ।੧। ਰਹਾਉ ।

ਕਿਰਤ ਪਾਇਆ ਨਿੰਦਕ ਬਪੁਰੇ ਕਾ ਕਿਆ ਓਹ ਕਰੇ ਬਿਚਾਰਾ ।

ਤਹਾਂ ਬਿਗੂਤਾ ਜਹ ਕੋਇ ਨ ਰਾਖੈ ਓਰ ਕਿਸ ਪੈ ਕਰੇ ਪੁਕਾਰਾ ।੨।

ਨਿੰਦਕ ਕੀ ਗਤਿ ਕਤਹੂੰ ਨ ਖਸਮੈ ਏਵੈ ਭਾਣਾ ।

ਜੋ ਜੋ ਨਿੰਦ ਕਰੇ ਸੰਤਨ ਕੀ ਤਿਉਂ ਸੰਤਨ ਸੁਖਮਾਨਾ ।੩।

ਸੰਤਾ ਟੇਕ ਤੁਮਾਰੇ ਸੁਆਮੀ ਤੂੰ ਸੰਤਨ ਕਾ ਸਹਾਈ ।

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੰਤ ਰਾਖੇ ਨਿੰਦਕ ਦੀਏ ਰੁੜਾਈ ।੪।੪੧। ਗੋਡਾ

ਜੇ ਓਹੁ ਅਠ ਸਠ ਤੀਰਥ ਨਾਵੈ । ਜੇ ਓਹੁ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ ਸ਼ਿਲਾ ਪੁਗਾਵੈ ।

ਜੇ ਓਹੁ ਕ੍ਰਪ ਤਟਾ ਦੇਵਾਵੈ । ਕਰੈ ਨਿੰਦ ਸਭ ਬਿਰਥਾ ਜਾਵੈ ।੧।

ਸਾਧੁ ਕਾ ਨਿੰਦਕੁ ਕੈਸੇ ਤਰੈ । ਸਰ ਪਰ ਜਾਨਹੁ ਨਰਕ ਹੀ ਪਰੈ ।੧। ਰਹਾਉ ।

ਜੇ ਓਹੁ ਗ੍ਰਹਨ ਕਰੇ ਕੁਲ ਖੇਤਿ । ਅਰਪੈ ਨਾਰਿ ਸੀਂਗਾਰ ਸਮੇਤ ।

ਸਗਲੀ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀ ਸ੍ਰਵਨੀ ਸੁਨੈ । ਕਰੈ ਨਿੰਦ ਕਵਨੈ ਨਹੀ ਗੁਨੈ ।੨।

ਜੇ ਓਹੁ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਰਾਵੈ ਭੂਮਿ ਦਾਨ ਸੋਭਾ ਮੰਡਪ ਪਾਵੈ ।

ਅਪਨਾ ਬਿਗਾਰ ਬਿਰਾਨਾ ਸਾਂਢੈ । ਕਰੈ ਨਿੰਦ ਬਹੁ ਜੋਨੀ ਹਾਂਢੈ ।੩।

ਨਿੰਦਾ ਕਹਾਂ ਕਰਹੁ ਸੰਸਾਰਾ । ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਪਰਗਟ ਪਹਾਰਾ ।

ਨਿੰਦਕੁ ਸੋਧਿ ਸਾਧਿ ਬਿਚਾਰਿਆ । ਕਹੁ ਰਵਿਦਾਸ ਪਾਪੀ ਨਰਕ ਸਿਧਾਰਿਆ ।੪।

ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਕਾ ਅਰਥ ਤੋ ਸਪਸ਼ਟ ਹੀ ਹੈ ਤਥਾਪੀ ਯਦ ਕਿੰਚਿਤ ਲਿਖ ਦੇਤੇ ਹੈਂ । ਨਿੰਦਾ ਕਰਨੇ ਵਾਲਾ ਜੀਵ ਅਪਨੀ ਜਿਹਵਾ ਸੇ ਬਿਗਾਨੀ ਮੱਲ ਨਾਮ ਵਿਸ਼ਾਟ ਸਮਾਨ ਪਾਪੋਂ ਕੂੰ ਧੋਵਤੇ ਰਹਤੇ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਗਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਿਰਾਨੀ ਬਵਨ ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ ਜਬਾਨ ਸੇ ਚਾਟਤੇ ਹੈ ਤਦਵਤ ਨਿੰਦਕ ਬਿਗਾਨੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਕੇ ਜਬਾਨ ਸੇ ਮਲ ਧੋਵਤੇ ਹੈ । ਬਡੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇ । ਨਿੰਦਕ ਅਪਨੇ ਕਰਮ ਕਾ ਫਲ ਦੋਨੋਂ ਲੋਕੋਂ ਮੈ ਦੁਖ ਹੀ ਪਾਵਤੇ ਹੈ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਮੁਖ ਕਾਲਾ ਦੋਨੋਂ ਲੋਕੋਂ ਮੈ ਹੋਵਤੇ ਹੈ ਯਮ ਪੁਰੀ ਮੈ ਭੀ ਘਣੀ

ਸਜਾ ਕੇ ਪਾਵਤੋ ਹੈ । ਨਿੰਦਾ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਪਰਾਈ ਨਿੰਦਕ ਨੇ ਅਪਨਾ ਜਨਮ ਬਯਰਬ ਹੀ ਬੇਇ
 ਭਾਰਯੋ ਹੈ ਕਿਸੀ ਬਾਤਕੀ ਸਮਤਾ ਤੇ ਅਰ ਨਹੀਂ ਸਕਤੋ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਕੇਵਲ ਏਕ ਮਤਸਰ ਕਰਕੇ ਜਲਤੋ
 ਰਹਤੋ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਨਿੰਦਕ ਕੋ ਪਰਲੋਕ ਸੇ ਤਥਾ ਇਸ ਲੋਕ ਮੇ ਭੀ ਦੇਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲਤੀ ਹੈ ।
 ਪਰੰਤੂ ਓਹੁ ਨਿੰਦਕ ਵਿਚਾਰਾ ਕਯਾ ਕਰੇ ਜਬ ਉਸਕੀ ਕਰਮ ਰਖਾ ਹੀ ਐਸੀ ਬਿਧਾਤਾ ਨੇ ਲਿਖ ਦਈ
 ਹੈ ਤੂੰ ਬਿਰਾਨੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਕੇ ਉਨਕੇ ਪਾਪੋਂ ਕਾ ਫਲ ਤੂੰ ਭੋਗਤਾ ਰਹੁ ਨਰਕੋਂ ਮੇ ਜਾਇਕੇ । ਨਿੰਦਕ
 ਕੋ ਭਗਵੰਤ ਐਸੇ ਘੋਰ ਨਰਕ ਮੇ ਡਾਰਤੋ ਹੈ ਜਹਾਂ ਨਿੰਦਕ ਕੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭੀ ਨ ਸੁਣੇ । ਨਿੰਦਕ
 ਕੀ ਗਤਿ ਮੁਕਤਿ ਕਬੀ ਭੀ ਨ ਹੋਵੇ । ਭਗਵੰਤ ਕੋ ਐਸੇ ਹੀ ਭਾਵਤੋ ਹੈ ਜਹਾਂ ਮਹਾਂ ੨ ਹਤਯਰੇ ਹੈ
 ਤਿਸ ਨਰਕ ਮੇ ਸੰਤ ਕੇ ਦੋਖੀ ਕੋ ਡਾਰਕੇ ਪੁਨਾ ਇਸ ਕੀ ਸੁਖ ਦੁਖ ਕੀ ਕੋਈ ਬਾਤ ਭੀ ਨ ਪੂਛੇ ਐਸੇ
 ਕਰਤੋ ਹੁਕਮ ਭਗਵੰਤ ਕੋ ਯਮ ਰਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈ 'ਜੋ ਕੋਈ ਸੰਤ ਕੇ ਨਿੰਦਕ ਪਰ ਦਯਾ ਕਰੇ ਗੇ ਵੇ
 ਭੀ ਤਿਸ ਕੇ ਸਾਬ ਤਿਸੀ ਨਰਕ ਮੇ ਡਾਰਯੋ ਜਾਵੇਗੇ । ਐ ਸੰਤ ਅਪਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਕੇ ਭਜਨ ਮੇ
 ਮਗਨ ਰਹਤੋ ਹੈ ਕਿਸੀ ਕਾ ਭੀ ਬੁਰਾ ਨਹੀਂ ਚਿੰਤਨ ਕਰਤੇ । ਜਿਉਂ ੨ ਨਿੰਦਕ ਨਿੰਦਾ ਕਰਤੇ ਹੈ
 ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਸੰਤ ਜਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਤੇ ਹੈ । ੩। ਕਾਹੇ ਤੇ ਜੋ ਸੰਤਹੁ ਕੋ ਏਕ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੀ ਓਟ ਹੈ ਅੰਰ
 ਕਿਸੀ ਕਾ ਆਸਰਾ ਸੰਤ ਨਾਹੀ ਰਾਖਤੇ ਹੈ ਹੇ ਮੇਰੇ ਸਵਾਮੀ ਏਕ ਤੂੰ ਹੀ ਯੋਗ ਖੇਮ ਕਰਨੇ ਹਾਰੇ ਸੰਤਹੁ
 ਕੀ ਏਕ ਟੇਕ ਹੈ ਐ ਆਪ ਹੀ ਸੰਤਨ ਕੇ ਸਹਾਇਕ ਹੋ ਜਿਨ ਸੰਤਨ ਕੇ ਮਨ ਮੇ ਕੇਵਲ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ
 ਕੋ ਅਸਰੇ ਹੈ ਉਨਕੀ ਰਖਯਾ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਆਪ ਕਰਤੇ ਹੈ । ਔਰ ਸੰਤਨ ਕੇ ਨਿੰਦਕ ਕੋ ਸੰਸਾਰ
 ਸਮੁੰਦਰ ਕੀ ਕਾਲੀ ਧਾਰ ਮੇ ਵਹਾਇ ਦੇਤੇ ਹੈ । ਜਹਾਂ ੨ ਸੰਤਨ ਕੋ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਟ ਦੁਖਾਵ ਤੇ ਹੈ
 ਸ੍ਰੀ ਨਰੀ ਸਿੰਘ ਵਤ ਤਹਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਕੇ ਤਿਸ ਕਾ ਨਾਸ ਕਰਕੇ ਸੰਤਕੋਂ ਅਪਨੇ ਕੰਠ ਸੇ ਲਗਾਇ
 ਰਾਖਤੇ ਹੈ । ੪। ਗੋ: । ਜੇ ਨਿੰਦਕ ਅਪਨੀ ਰਖਯਾ ਵਾਸਤੇ ਤੀਰਥੋਂ ਮੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਠ ਸਠ ਆਦਿਕ
 ਔਰ ਸਰਬ ਤੀਰਥੋਂ ਕਾ ਇਸਨਾਨ ਭੀ ਕਰਕੇ ਦਵਾਦਸ ਜਯੋਤਿ ਸਿਵ ਜੀ ਕੇ ਲਿੰਗੋਂ ਕਾ ਵਿਧਿ
 ਪੂਰਬਿਕ ਪੂਜਨ ਭੀ ਕਰੇ । ਪੁਨਾ ਜੇ ਨਿੰਦਕ ਨਿਰਜਲ ਅਸ਼ਥਾਨ ਮੇਂ ਕੂਪ ਬਾਵਲੀ ਆਦਿਕ ਭੀ
 ਲਗਾ ਦੇਵੇ ਤਥਾ ਨਦੀ ਤਲਾਵ ਆਦਿਕ ਕੇ ਲੋਕੋਂ ਕੇ ਸੁਖ ਵਾਸਤੇ ਘਾਟ ਬਨਵਾਇ ਦੇਵੇ ਤਥਾ
 ਮਾਰਗ ਕੇ ਕਨਾਰੇ ਬਿਰਛ ਬਗੀਚੇ ਭੀ ਲਗਾਵੇ ਕਰੇ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਸਭ ਬਿਰਥਾ ਜਾਵੇ ਅਰਥਾਤ ਇਤਨੇ
 ਪੁੰਨ ਨਿੰਦ ਜਨਯਾ ਪਾਪ ਕੀ ਮਿਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੈ । ੫। ਸਾਧ ਕਾ ਨਿੰਦਕ ਕਿਸੀ ਕਰਮ
 ਕਿਸੀ ਉਪਾਇ ਕਰਕੇ ਭੀ ਨਰਕ ਕੋ ਤਰ ਨਹੀਂ ਸਕਤੇ ਹੈ ਓੜਕ ਨਿੰਦਾਰੂਪੀ ਆਗ ਮੇ ਅਪਨੇ ਸਰਬ
 ਮੇ ਅਵਸਯ ਜਾਇ ਜਰਤੋ ਹੈ । ੬। ਜੇ ਨਿੰਦਕ ਕੁਰਖੇਤਰ ਮੇ ਜਾਇਕੇ ਸੂਰਯ ਗ੍ਰਹਨ ਸਮੇਂ ਆਪ ਇਸਨਾਨ
 ਕਰਏ ਸਿੰਗਾਰ ਅਪਨੀ ਇਸਤਰੀ ਵੇਦਿਸਮ੍ਰਿਤ ਸਹਤ ਦਾਨ ਬਡੇ ਵੇਦਪਾਰਗ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਪ੍ਰਾਤ ਦਾਨ
 ਕਰਕੇ ਦੇਵੇ । ਐ ਮਨੁ ਆਦੀ ਅਠਾਈ ੨੮ ਸਿਮ੍ਰਿਤਯਾਂ ਅਛੇ ਉਤਮ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਮੁਖ ਸੇ ਸਰਵਣ ਭੀ ਕਰ
 ਪਰੰਤੂ ਜੇ ਨਿੰਦਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸਕਾ ਕੀਆ ਹੂਆ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਸਭੀ ਬਯਰਬ ਹੈ । ੭। ਜੇ ਨਿੰਦਕ
 ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਭੋਜਨ ਬਨਵਾਇਕੇ ਅਤਿਬੀ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣੋਂ ਅਭਯਾਗਤੋਂ ਕੇ ਛਕਾਵਤੋ ਹੈ
 ਭੂਮੀ ਦਾਨ ਭੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਸੁੰਦਰ ਮੰਦਰ ਸੋਭਨੀਕ ਬਨਾਇਕੇ ਸਰਬ ਵਰਤਨੇ ਕੀ ਸਮਿਗ੍ਰੀ ਮੰਦਰ ਮੇ ਭਰਕੇ
 ਉਤਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੇ ਪ੍ਰਤਿ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਦੇਤੇ ਭੀ ਹੈ ਔਰ ਹਸਤੀ ਦਾਨ ਅਸਵ ਦਾਨ ਕੰਚਨ
 ਦਾਨ ਤੁਲਾ ਦਾ ਨਾਇਕ ਭੀ ਕਰਤੇ ਹੈ ਅਪਨੇ ਕਾਮ ਬਿਗਾਰ ਕੇ ਬਿਰਾਨੋਂ ਕਾਰਯ ਸਵਾਰ ਦੇਤੇ ਬਹੁਤ
 ਕਯਾ ਕਹਨੇ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਡਿਛੁ ਸਿਰ ਮਾਂਗੇ ਤੇ ਸਿਰ ਭੀ ਦੇ ਡਾਰਤੋ ਹੈ ਐਸੇ ਉਪਕਾਰੀ ਮਹਾ ਦਾਨੀ
 ਭੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਜੇ ਸੰਤੁ ਕੀ ਅਬਵਾ ਕਿਸੀ ਪ੍ਰਾਣ ਧਾਰੀ ਮਾਤਰ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਤੇ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸ ਪੁੰਨਯ

ਜਨਮ ਪਰਮ ਤਿਸ ਨਿੰਦਾ ਜਨਮ ਪਾਪ ਸੇ ਨਹੀਂ ਬਚਾਇ ਸਕੇ ਹੈ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਧਰਮ ਨਿੰਦਾ ਰੂਪੀ ਦੋਸ ਸੇ ਸਭੀ ਨਿਸ਼ਫਲ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ ਔਰ ਜਿਤਨੇ ਦਾਨ ਇਸਨਾਨ ਆਦਿਕ ਧਰਮ ਹੈਂ ਵੇ ਤੇ ਗੁੰਜਾ ਕੇ ਸਮੁੰਹ ਕੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਔ ਨਿੰਦਾ ਜਨਮ ਪਾਪ ਪਰਬਤ ਕੇ ਸਦ੍ਰਿਸ ਹੈ ਇਸ ਹੇਤੂ ਸੇ ਨਾਤੇ ਏਕ ੨ ਧਰਮ ਨਿੰਦਾ ਕੇ ਜੀਤ ਸਕਤੇ ਹੈ ਔ ਨ ਸਾਰੇ ਧਰਮ ਮਿਲ ਕੇ ਨਿੰਦਾ ਜਨਮ ਪਾਪ ਕੇ ਜੀਤ ਸਕਤੇ ਹੈ ।੩। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਸੇ ਬਡੀ ਕਰੁਣਾ ਕਰਕੇ ਸਰਬ ਸੰਸਾਰੀ ਜਨੋ ਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸ੍ਰੀ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਸਾਂਝਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਤੇ ਹੈ । ਹੇ ਲੋਕੋ ਨਿੰਦਾ ਕਿਸ ਲੀਏ ਕਰਤੇ ਹੋ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਪਹਾਰਾ ਨਿਸਾਨ ਸੰਸਾਰ ਮੈ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ ਕਯਾ ਸੰਪੂਰਣ ਬੇਦ ਸਾਸਤ੍ਰ ਪੁਰਾਣ ਸਿਮ੍ਰਤਯਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਸੋਧ ਕੇ ਦੇਖ ਲੀਓ ਹੈ ਨਿੰਦਕ ਕਾ ਭਲਾ ਕਹੂੰ ਨਹੀ ਹੋਤੇ ਹੈ ਔ ਨ ਪਰਲੋਕ ਮੈ ਭੀ ਨਿੰਦਕ ਸੁਭ ਗਤੀ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਤੇ ਹੈ ਕਿੰਤੂ ਨਰਕ ਕੋ ਹੀ ਜਾਤੇ ਹੈ ਨਰਕ ਜਤੀ ਬਿਨਾ ਸੋਤ ਕੇ ਨਿੰਦਕ ਪਾਪੀ ਕੋ ਔਰ ਠੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਝਲਤੇ ।੪। ਜੈਸਾ ਕਰੇ ਸੋ ਤੈਸਾ ਪਾਵੇ । ਅਭਿਮਾਨੀ ਕੀ ਜੜ੍ਹ ਸਰ ਪਰ ਜਾਵੇ ਇਤਯਾਦਿਕ ਨਿੰਦਾ ਕੇ ਨਿਖੇਧ ਕਰਣੇ ਹਾਰੇ ਅਨੇਕ ਵਚਨ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਅਪਨੀ ਮਾਨ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਟਾ ਕੇ ਅਭਿਮਾਨ ਕਰਕੇ ਮਸਤ ਹੂਆ ਜੀਵ ਪ੍ਰਮਾਦੀ ਸਤ ਪੁਰਖੋਂ ਕੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਣੇ ਪਰ ਕਮਰ ਬਾਂਧ ਲੇਤੇ ਹੈ ਆਪ ਕੂੰ ਬਡੇ ਮਹਾਤਮਾ ਸਰੇਸ਼ਟ ਸਭ ਸੇ ਜਾਨ ਤੇ ਹੈ ਔ ਅਪਨੇ ਸੇ ਭਿੰਨ ਬਡੇ ੨ ਸਤਪੁਰਖੋਂ ਕੋ ਮਹਾਤਮਾਉਂ ਕਾ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਕਰਣੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈ ਬੇਦ ਸ਼ਸਤਰ ਕੋ ਤਰਕਣੇ ਲਾਗ ਜਾਤੇ ਹੈ ਤਥਾਚ ਗੁਰੂ ਸਬਦ :

ਆਪ ਸਕੋ ਦੀਰਘ ਕਰ ਮਾਨੈ ਔਰ ਨ ਕੋ ਲਘੂ ਮਾਤ ॥

ਮਨਸਾ ਵਾਚਾ ਕਰਮਣਾ ਮੈ ਦੇਖੇ ਦੇਜਕ ਜਾਤ ।

ਤਤ ਸਾਰ ਕੋ ਜਾਨ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔ ਕੇਵਲ ਨਿੰਦਾ ਪਰਾਯਣ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈ ਇਤਯ ਲੰਪ੍ਰਸੰਗ ਕੇਣ ਵਿਸਤਰੇਣ । ਪੁਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਪਨੇ ਡੇਰੇ ਮੇ ਆਇਕੇ ਤਿਸ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸਮੀਪ ਬੁਲ ਇ ਕ ਬਡੇ ਆਦਰ ਸੇ ਸੰਬੰਧਨ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾ ਧਨ ਦੇ ਕੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਕੇ ਵਿਦਾ ਕਰਤੇ ਭਏ । ਬਡੀ ਉਸਤਤੀ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋ ਆਸੀਰਦਾਰ ਦੇਕੇ ਅਪਨੇ ਘਰ ਚਲਾ ਜਾਤਾ ਭਯਾ ਔ ਆਪ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀ ਕ੍ਰੀੜਾ ਕਰ ਕੇ ਨਿਜ ਅਸਥਾਨ ਕੋ ਆ ਜਾਤੇ ਭਏ । ਕਹੂੰ ਬ੍ਰਿਧ ੨ ਮਹਾਤਮਾ ਸੇ ਐਸੇ ਭੀ ਸਰਵਣ ਹੋਤੇ ਹੈ ਜੋ ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਬੇਰਾਗੀ ਸੇ ਅਪਨੀ ਅਮਾਨਤ ਲੈਕੇ ਪੁਨਾ ਪਾਂਚ ਸਿੰਘੋਂ ਅਸਵਾਰੋਂ ਕੋ ਸਨਧ ਬਧ ਕਰ ਕੇ ਮਲੇਰ ਕੇ ਉਪਰ ਯੁਧ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜ ਦੇਤੇ ਭਏ ਔ ਆਪ ਬਾਹਰ ਮਲੇਰ ਸੇ ਬਾਗ ਮੇਂ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਬਿਰਾਜ ਰਹੇ । ਜਬ ਪਾਂਚੋਂ ਸਿੰਘੋਂ ਨੇ ਯੁਧ ਕਾ ਆਰੰਭ ਕੀਆ ਤਬ ਏਕ ਏਕ ਸਿੰਘ ਯੁਧ ਮੇਂ ਸਸਤਰ ਕੇ ਲਗਨੇ ਸੇ ਮਲੇਰ ਕੇ ਕੋਟ ਕੀ ਸਫੀਲ ਕੇ ਅੰਦਰ ਕੇ ਪਾਸੇ ਗਿਰਯਾ ਤਬ ਹਜ਼ੂਰ ਪਾਸ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਏਕ ਸਿੰਘ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਕਹਾ ਗਿਰਯੇ ਹੈ ਤਬ ਤਿਸਨੇ ਕਹਯਾ ਕੇ ਸਫੀਲ ਕੇ ਅੰਦਰ ਗਿਰਯੇ ਹੈ ਤਬ ਬਚਨ ਹੂਆ ਕੇ ਅਛਾ ਸਗੁਨ ਹੂਆ ਹੈ ਹਮਾਰੀ ਹੀ ਜੀਤ ਹੋਵਾਹੀ ਤਬ ਕਿਆ ਦੇਖਤੇ ਹੈ ਜੋ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸਬਜੇ ਘੋੜੇ ਪਰ ਅਸਵਾਰ ਹੂਏ ੨ ਸ਼ਹੀਦੋਂ ਸਿੰਘੋਂ ਕੀ ਫੌਜੋਂ ਸਹਤ ਮਿਲੇ ਹੂਏ ਤੁਰਕੋਂ ਕੀ ਸੈਨਾ ਕੋ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹੈਂ । ਉਨ ਸਿੰਘੋਂ ਕੋ ਭੀ ਔ ਤੁਰਕੋਂ ਕੋ ਭੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਹੋਤੇ ਭਯੋ ਔਰ ਸਭ ਸਮਾਨਯ ਹੈ ।

ਦ:—ਦਾਨ ਮਾਨ ਦੇ ਅਧਿਕ ਹੀ ਦਿਵਜ ਵਰ ਲੀਨ ਰਿਝਾਇ ।

ਬਿਦਾ ਭਯੋ ਨਿਜ ਪਦ ਗਹਯੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਇ ।੧।

ਤੁਰਕ ਤੇਲ ਰਣ ਜੀਤ ਕੇ ਸੰਤਨ ਭਏ ਸਹਾਇ ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਬਰ ਨਮੋਂ ਔਰ ਜੁਗ ਪਾਇ ।੨।

Continued from last issue.

GURU NANAK'S MISSION TO THE MUSLIMS

Mohan Singh Kalra

PIR DASTGIR OF BAGHDAD

In his missionary tour of the Middle East, Guru Nanak visited Baghdad, once the capital of Khalifa Harun Rashid and a very important trade, and cultural centre of the Muslim world. An Indian disciple of Pir Dastgir of Baghdad, with a companion of his, heard Guru Nanak singing with melodious notes his divine compositions near the famous shrine. He was shocked to see a non-Muslim singing near the shrine, and took great exception to the following verse which was clearly contradictory to the Quranic declarations :

patala patal lakh agasa agas
odak odak bhal thake ved kahan ik var
sahas athareh kahan kateba aslu ik dhat
lekha hoi ta likhiai lekhai hoi vinas
Nanak vada akhiai ape janai ap.

There are hundreds of thousands of nether and upper regions.

Men have grown weary at last of searching for God's limits :

The Vedas say one thing, that God has no limit.

The thousands of Puranas and Mohammedan books tell that in reality there is but one principle.

If God can be described by writing, then describe Him, but such description is impossible.

O Nanak, call Him great : only He Himself knoweth how great He is.

(Translation by Macauliffe)

Guru Nanak was immediately reported against to Pir Dastgir for the following three unpardonable crimes : first for asserting that there are countless regions where as the Qoran limits these to fourteen, second, singing near the shrine, and, third disobedience to the laws of Baghdad in not stopping the music when told to do so.

For defying the dictates of shariyat (Muslim law) Guru Nanak was awarded the

sentence to be stoned to death. When the infuriated crowd approached him to execute the sentence, he loudly recited the following verses:

Gur bar Akal, Sat Sri Akal
cit caran nam, ghar ghar pranam
prabhu kirpal jo sarab jival
God is eternal,
God is truth and immortal.
I supplicate my mind on His feet
And meditate on His name.
God is generous and source of all life.

Hearing such proclamations of God's supermacy and the Lord's praises, the crowd was sobered as if under an hypnotic spell, and the stones fell off their hands. Pir Dastgir was amazed at the miraculous turn of events and he respectfully asked Guru Nanak for enlightenment :

Pir Dastgir : You appear to be a highly blessed faqir, then why do you not submit to shar yat ? To which line of faqirs do you belong, and what is your name ?

Guru Nanak : I do not belong to any particular line of faqirs and I have absolutely no worldly alignment. In fact being in this world I do not belong to it. I recognise only one authority and that is God who has deputed me on a mission of worship. I owe allegiance to no other. I have come to release the faqirs from their self-inflicted limitations of pride and egoism. I am known as Nanak Nirankari.

Pir Dastgir : Music is a highly condemnable faculty as it tempts the listeners to evil actions and is generally practised by the fallen. Why do you then sing the Lord's praises in music ?

Guru Nanak : Music, in itself does not corrupt the mind. On the other hand, it soften the soul and inspires it to soar to the highest stages of inner visions, and ultimately helps in achieving perfect harmony and peace. One must discriminate in the use of proper themes and compositions. It is a rare and divine gift. Even the blowing wind and the flowing streams emit a kind of music. The birds, even, are endowed with this heavenly gift.

Pir Dastgir : You have described in your composition that God has created countless regions, whereas it is written in the Qoran that God created only fourteen regions, seven higher and seven nether regions. How do you reconcile such contradictory statements.

Guru Nanak : This is purely a question of opinion and experience. I am not prepared to question the statement of someone who has experienced only fourteen

regions, but there is no manner of doubt in my mind as to the infinite number of worlds, planets and regions in this universe created by God. If you like, you can try to achieve this realization and gain a vision of this.

It is recorded that the Guru helped the Pir's son to have a clear vision of millions of regions without ever reaching the limit and as a matter of proof procured for him the divine gift *prasad* from one of the heavenly regions. The Pir bowed in prayers and admired Guru Nanak for his highly enlightened mind and mission of Truth.

There exists still a raised platform dedicated to the sacred memory of Guru Nanak visit to Baghdad situated near the grave of Faqir Bahlol. The following inscription translated from Arabic, appears on the monument :

Here spake the Hindu Guru Nanak to Fakir Bahlol, and for these sixty winters since the Guru left Iran, the soul of Bahlol has rested on the Masters' word, like a bee poised on a dawn-lit honey-rose.

From the above mentioned accounts of Guru Nanak's contacts with his contemporary Muslim Pirs and faqirs, we find that the Muslim divines had extravagant ideas of their spiritual and temporal powers. No doubt, they exercised very great influence over the Muslim kings, administrators and masses, but such undiluted submissions only created egoistic convictions in their minds, giving rise to the claim of having supernatural powers. Guru Nanak was successful in winning these holy men over to his objective by preaching in humility and sincerity. Guru Nanak is still worshipped with genuine reverence by many non-Sikhs and Muslims who offer him true worship in the shrines of their hearts.

(Reference from : Shri, Guru Nanak Parkash by Kavi Bhai Santokh Singh, Shri Guru Nanak Chamatkar by Dr. Bhai Vir Singh, The Sikh Religion by Mr M. A. Macauliffe).

NANKANA SAHIB

Sir Michael O'Dwyer

Clerk, as Deputy-Commissioner, chaperoned us for the first part of the tour. That included a halt at the famous shrine of Nankana Sahib, the birthplace of Guru Nanak, the revered founder of the Sikh religion. It was then in the heart of the jungles, thirty miles from the nearest railway station and on the anniversary of the Guru's birth was visited by a few hundred pious pilgrims.

The Mahant, or abbot in charge, and his disciples maintained by the pilgrims' offerings and by a precarious income from the thousands of acres of dry and waste

land surrounding the shrine, which the British Government, following the example of previous rulers, had assigned for its maintenance. We got a hearty welcome from the priests, presented our offerings of a few rupees at the shrine, and received customary prashad or sweetmeats. That was Nankana in 1886.

When I next visited it as Lieutenant-Governor in 1917, the barren jungles had been transformed by the Lower Chenab Canal into a fertile plain of rich cultivation, the railway ran through it and brought in tens of thousands of Sikh pilgrims from all parts of the Punjab, a prosperous town and market had sprung up, the humble little shrine had become one of the largest and richest foundations in Northern India, the offerings of the faithful and the income of the revenue-free lands had risen from a few hundreds of pounds to tens of thousands annually. Sometime before my visit the old abbot had died and his successor, whom I think he nominated, had to be approved by me as Head of the Government from whom he held the lands revenue-free. The approval was only a formality, but the new incumbent made a favourable impression on me, and out of regard for the shrine and the valiant Sikh worshippers I stretched a point to present him with some 30,000 rupees which were in dispute between the shrine and the Government. He undertook to spend it on improving the pilgrims' quarters and fulfilled his promise. I little foresaw then the appalling tragedy which was impending.

The agitation for the reform of the Sikh shrines became serious in 1919 after I had left the Punjab. Like the similar movement for the confiscation of the monasteries in England at the Reformation, it was based originally on genuine religious feeling, but later was strongly reinforced by self-seeking cupidity. If abuses did not exist to justify interference, they could and were easily invented in a form to excite the credulous and tempt the greedy : religious zeal cloaking their unworthy motives. The Sikh reformers soon turned their eyes on Nankana, alleging that the abbot was an evil-liver and kept a Mohammedan mistress. Instead of appealing to the Courts for redress, they decided to take the law into their own hands, and encouraged by the supine attitude of the authorities in allowing them to seize other shrines, they planned to take forcible possession of Nankana, its lands, treasures, and endowments. The Mahant appealed to the authorities for special police to protect his legal rights. His appeal was in vain, and he decided to take his own measures of defence. He laid in a supply of arms and ammunition, strengthened the outer walls of the Monastery, loopholed the inner, and added to his tenants and retainers certain Pathan bravados and retired Sikh soldiers. Then, when one fine morning in February, 1921, the expected band of "Akali reformers" arrived on the scene under pretext of worshipping at the shrine, they were readily admitted. The great gates were closed, a

murderous fire was opened upon them from all sides, and in half an hour the place was a shambles with 131 corpses. When the British District Magistrate arrived in hot haste an hour or two later, some of the bodies were already being cremated in lime. He was a man of fine physique and great courage, but the appalling spectacle of carnage gave him a nervous shock from which he took long to recover. The ghastly outrage inflamed all the fanatical frenzy of the Akalis and their sympathisers. Bands of lawless Sikhs started from all sides to march on Nankana and avenge their murdered brethren. They terrorised the country side and even the Governor of the Province and his colleagues were menaced on their visit to Nankana. Finally, some semblance of order was restored by drafting large bodies of police and troops into the disturbed area. The Mahant and his chief accomplices in the crime were sentenced to death, but on appeal to the High Court the sentence on the Mahant was reduced to transportation for life on the ground, I believe, that he was to some extent acting self-defence.

Guru Nanak's Visit to UCH

According to a local tradition at Uch, popularly known as Uch-sharif, Guru Nanak visited that place on his way back from Multan after his sojourn with the peers, particularly with Peer Baha-ud-Din. The Guru is said to have stayed at Uch for some time and in memory thereof the Muslim saints of this place, the chief of whom is known as Gaddinishin Mukhdum Sahib, have preserved in their Toshakhana five relics of the Guru. These relics are wrapped in a yellow cloth and are kept in an aluminium box. Any devotee of Guru Nanak who wishes to see them can do so with the permission of the Kardar or manager of the Makhdum Sahib.

These relics are :

- (i) A pair of wooden sandals (kharowan),
- (ii) A T-shaped wooden stick, called Bairagan,
- (iii) A stone gurj,
- (iv) Two Stone bangles, and
- (v) A Wooden boat, about 1½ foot long and one foot wide.

According to the Makhdums, the river Panjnad, as it is called after the junction at this place of the five rivers of the Panjab—also called Chenab by the local people—used to flow in olden days near the town of Uch, now five miles away. Guru Nanak, Peer Baha-ud-Din of Multan, Mast Qalandar and the Makhdum of Uch crossed it together in a small boat sitting on its four corners.

Uch is an old town situated on a high ground on the 14th mile of the 20-mile long canal railway which takes off from Dera Nawab Sahib, a tehsil of the erstwhile State of Bahawalpur, and links Panjnad with the Lahore-Karachi main railway line.

(Contd. on page 29)

ਸੰਤਾਨਕ ਸਮਾਚਾਰ ਗੁਰਗੱਦੀ

ਦਸਵੀਂ ਦਾ ਸਮਾਗਮ :

ਮਨਸੂਰਾਂ ਨਗਰ ਪਖੋਵਾਲ ਸੜਕ ਤੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਅਠ ਮੀਲ ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਨਮਿੱਤ (ਗਿਆਰਵੀਂ) ਸੰਤਾਨਕ ਜੋਤ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਮਾਲਵੇ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਹਰ ਅਮਾਵਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਦਸਵੀਂ ਨੂੰ ਇਕਾਗਰ ਹੋ ਕੇ ਆਪ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਗੀ ਢਾਂਡੀ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਹੁਮ ਹਮਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਬਖਸ਼ਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਨੇਕਾਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰਵਾ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੰਗਰ ਕਰਵਾ, ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਦੇਗਾਂ ਸਜਾ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੇ ਆਪ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਪ ਦੇ ਮਨ ਇਕਾਗਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਮੁਰਾਦਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰਵਾ, ਲੰਗਰ ਕਰਵਾ, ਦੇਗਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ।

15 ਜਨਵਰੀ 1981 :

- 1 ਸਰਦਾਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ, ਨਸੀਬ ਕੌਰ ਪਿੰਡ ਪ੍ਰੇਮ ਸ਼ੋਟੀ ਜ਼ਿਲਾ ਕੁਰਸ਼ੇਤਰ
- 2 ਸਰਦਾਰ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਸੁਰਾਲੀ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
- 3 ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੜੀ ਮੁਹੱਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
- 4 ਸਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਲੇਰ ਕੋਟਲਾ ਜ਼ਿਲਾ ਸੰਗਰੂਰ
- 5 ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਪਿੰਡ ਸੁਨੇਤ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
- 6 ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਬਲੀਪੁਰ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
- 7 ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਬੁਰਜ ਲਾਬੜਾ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
- 8 ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਛੱਜੇਵਾਲ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
- 9 ਬੀਬੀ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਜੀ ਮਨਸੂਰਾਂ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
- 10 ਬੀਬੀ ਸਵਰਨ ਕੌਰ ਪਿੰਡ ਬਿਆਸ ਜ਼ਿਲਾ ਜਲੰਧਰ
- 11 ਕਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਾਬਲਾ ਇੰਗਲੈਂਡ
- 12 ਜੀਤ ਕੌਰ ਜੀ ਕਵੈਂਟਰੀ ਇੰਗਲੈਂਡ
- 13 ਸਰਦਾਰ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਮਨਸੂਰਾਂ
- 14 ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਰਸੀਨ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
- 15 ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਮਨਸੂਰਾਂ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ
- 16 ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਮਨਸੂਰਾਂ " "

14 ਫਰਵਰੀ 1981 :

- 1 ਸ: ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਰਣੀਆਂ
- 2 ਬੀਬੀ ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸਪੁਤਰੀ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਲਸਿਸਟਰ (ਇੰਗਲੈਂਡ)

- 3 ਬੀਬੀ ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਇੰਗਲੈਂਡ
- 4 ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਟਾਹਲੀ ਵਾਲਾ
- 5 ਸ: ਸਰਬਣ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਗਿਲਾਂ
- 6 ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਲਈ ਗੜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਫਸਲ ਸਿਰੇ ਚੜ ਜਾਵੇ। ਸੰਗਤ ਮਨਸੂਰਾਂ ਨਿਵਾਸੀ ਨੰਬਰਦਾਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਥੀਂ

15 ਮਾਰਚ 1981 :

- 1 ਸ: ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਲੁਧਿਆਣਾ
- 2 ਨਗਰ ਦੀ ਸੁਖ ਲਈ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਾਨੂ ਦੀ ਪਤੀ ਪਿੰਡ ਸਹਿਜਾਦ ਹੱਥੀਂ
ਨੰਬਰਦਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੰਘ

ਅਮਾਵਸ ਦਾ ਸਮਾਗਮ :

ਹਰ ਅਮਾਵਸ ਨੂੰ ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪਵਿਤਰ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਰਖਵਾ ਦੀਵਾਨ ਸਜਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਜਿਥੇ ਜੋ ਆਵੇ ਸੋ ਰਾਜੀ ਜਾਵੇ। ਸਤ ਅਮਾਵਸ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਕੇ ਦੁਖਾਂ ਕਲੇਸ਼ਾਂ ਵਾਲੇ ਰਾਜੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਬਾਣੀ ਆਪ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸੁਣ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਟੁਟ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅਧਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਮਾਵਸ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਤਰੀਖਾਂ ਨੂੰ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਰਖਵਾ ਬੜੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਈ ਗਈ।

- 1 6 ਜਨਵਰੀ 1981
- 2 4 ਫਰਵਰੀ 1981
- 3 6 ਮਾਰਚ 1981

ਗੁਰਮਤ ਪ੍ਰਚਾਰ :

ਜਿਥੇ ਦਸਵੀਂ ਤੇ ਮਸਿਆ ਨੂੰ ਬੇਅੰਤ ਦੀਵਾਨ ਸਜਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਉਥੇ ਪਿਤਾ ਪੁਰਖੀ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵੀ ਅਰੰਭ ਰਖਿਆ ਗਿਆ।

- 1 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 5 ਜਨਵਰੀ 1981 ਤੱਕ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਕੋਚਰ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਖੇ ਚੜਦੀਆਂ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਦੀਵਾਨ ਸਜੇ ਤੇ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾਜਰ ਗੁਰੂ ਜਾਨਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਕੀਤਾ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਗੁਰਮੰਤਰ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ। ਔਰ ਪ੍ਰਣ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਦਾ ਜਪਣਗੇ ਔਰ ਮਨਮਤੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰਨਗੇ।

10-11-12 ਜਨਵਰੀ 1981 ਗੁਰਪੁਰਬ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੁੱਤ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਗੁਰਪੁਰਬ ਮਨਾਇਆ। ਚੜਦੀ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਸੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

16-1-81 ਸਰਦਾਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਜਸੋਵਾਲ ਪੁਜ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਾਜਰੀ ਭਰੀ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਵਿਖੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਓ। ਔਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਓ।

ਗੁਰਸਿਖ ਮੀਤ ਚਲੋ ਗੁਰਚਾਲੀ, ਜੋ ਗੁਰ ਕਹੇ ਸੋਈ ਫਲ ਮਾਨੋ
ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਨਿਰਾਲੀ ॥

ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਖੰਡੂਰ ਨਗਰ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਇਕਾਗਰ ਹੋਈਆਂ ਔਰ ਆਪ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜੋ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਜਗਾਂ ਜਗਾਂ ਪੁਜ ਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। 'ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਰੂਪ ਹੈ ਖਾਸ' ਬਣਾਏ ਹਨ। ਸਿਖ ਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਆਪ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੀ ਪਿਆਰ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿਤਾ ਜੋ 365 ਦਮਦਮੇ ਅਸਥਾਨ ਜਗਾ ਜਗਾ ਥਾਪੇ ਗਏ।

ਔਰ ਇਹ ਖੰਡੂਰ ਨਗਰ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਅਸਥਾਨ ਹੈ।

17 ਜਨਵਰੀ 1981 ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਅਸਥਾਨ ਪੁਜ ਕੇ ਸ: ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਪੁਤਰ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੀ ਹਾਜਰੀ ਭਰੀ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੋ ਕਰਨੀ ਪੈਦਾ ਕਰੋ ਤਾਂ ਗ੍ਰਹਿਸਤੀ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

21 ਜਨਵਰੀ ਸਰਦਾਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ ਜੀ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੀ ਆਰੰਭਤਾ ਕੀਤੀ।

22-23-24 ਜਨਵਰੀ 1981 : ਸ: ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਟਾਹਲੀ ਵਾਲਾ ਜਿਲਾ ਫੀਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਪੁਤਰ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲੜਕੇ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਨਗਰ ਸੂਹੇਵਾਲ ਜ਼ਿਲਾ ਗੰਗਾ ਨਗਰ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ। ਭੋਗ ਪਾਇਆ। ਇਸ ਨਗਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਗੁਰਮਤ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋ ਕੇ ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਬੈਠੀਆਂ ਹਨ। ਜਦ ਗੁਰਮਤ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਅਸਲ ਰੂਪ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਗੁਰਮੰਤਰ ਦੇ ਸਿਮਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕਰਿਆ।

26 ਜਨਵਰੀ 1981 : ਜਲਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਪੁਜ ਕੇ ਮਿਸਤਰੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ ਕਾਰਣ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ।

1 ਫਰਵਰੀ 1981 :—ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਜੋਧਾਂ ਨਿਵਾਸੀ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਪੁਜ ਕੇ ਆਪ ਦੀ ਬੱਚੀ ਦੇ ਲਾਵਾਂ ਫੇਰੇ ਪੜੇ ਔਰ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

“ਆਪ ਗਵਾਈਏ ਤਾ ਸੁਹ ਪਾਈਏ ਅਵਰ ਕੈਸੀ ਚਤਰਾਈ ॥

2 ਫਰਵਰੀ 1981 : ਨਗਰ ਝਮਟ ਜਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਪੁਜ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਬੇਅੰਤ ਮਾਇਆ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ। ਆਪਣੇ ਜਥੇਦਾਰ ਭਾਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਈ ਗਈ।

3-4-5 ਫਰਵਰੀ 1981 ਪਿੰਡ ਮੋਰੀ ਵਿਖੇ ਸ: ਜੋਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ

ਰਖਕੇ ਸਮਾਪਤੀ ਕੀਤੀ। ਸਰਬਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਤੇ ਬਾਕੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਅਪਨਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕੀਤੀ। ਦਾੜੀਆਂ ਮੁਨਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ। ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਬਚਨ ਦਿਤਾ ਕਿ ਅਗੇ ਲਈ ਨਾ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣਗੇ ਨਾ ਰੋਮਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨਗੇ।

7-8-9 ਫਰਵਰੀ—ਪਿੰਡ ਕਬੇ ਮਾਜਰਾ ਜਿਲਾ [ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਖੇ ਪੁਜ ਕੇ ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ ਸਮਾਗਮ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੋ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਦਸਦਸਾ ਅਸਥਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਵਾਂ ਕਾਇਮ ਹੋਇਆ। ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦਾ ਭੋਗ ਪਿਆ। ਰਾਗੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ। ਔਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕੀਤੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਹਾਜਰ ਨਾਜਰ ਹਨ। ਆਪ ਨੂੰ ਸਿਮਰੋ ਤੇ ਗੁਰਮੰਤਰ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਿਆ ਕਰੋ। ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨੰਬਰਦਾਰ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਸਲ ਨ ਸਮਾਗਮ ਮਨਾਉਣ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨੂੰ ਬਨਾਉਣ ਵਿਚ ਬੇਬਾਹ ਸਹਿਯੋਗ ਬਖਸ਼ਿਆ।

10 ਫਰਵਰੀ 1981 :—ਮਾਤਾ ਨਛੱਤਰ ਕੌਰ ਮਨਸੂਰਾਂ ਨਿਵਾਸੀ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਈ ਔਰ ਮਾਤਾ ਨਛੱਤਰ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਹਾਜਰੀ ਭਰ ਕੇ ਅਸੀਸਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ।

16-17-18 ਫਰਵਰੀ—ਮਿਸਤਰੀ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਮਲਸੀਹਾਂ ਨਗਰ ਤਹਿ-ਸੀਲ ਨਕੋਦਰ ਜਿਲਾ ਜਲੰਧਰ ਪੁਜ ਕੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਜੁਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਪੱਗ ਬੰਨਾਈ।

19 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਮਨਸੂਰਾਂ ਵਿਖੇ ਸਰਦਾਰ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਰਖ ਕੇ ਭੋਗ ਪਿਆ। ਇਹ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਭੈਣ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਸੀ। ਸੰਗਤਾਂ ਬੇਅੰਤ ਇਕਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ। ਗੁਰਮਤ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ।

19-20-21 ਫਰਵਰੀ—ਸਰਾਭਾ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਸਰਦਾਰ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਰਾਇਲ ਬੇਕਰੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦਾ ਭੋਗ ਪਾਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰਬ ਸਾਹਿਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਨਵਾਂ ਸਰੂਪ ਮਨਸੂਰਾਂ ਨਗਰ ਦਸਦਸਾ ਅਸਥਾਨ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਲਿਜਾ ਕੇ ਅਰਪਣ ਕੀਤਾ। ਤਾਂ ਕੇ ਨਿਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕੇ। ਭੋਗ ਸਮੇਂ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ। ਸ: ਸਤਿਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਗਰਾਉਂ ਵਾਲੇ ਆਪਣੀ ਬੱਚੀ ਦਾ ਸ਼ਗਨ ਲੈ ਕੇ ਪੁਜੇ। ਤੇ ਕੁੜਮਾਈ ਦੀ ਰਸਮ ਪੂਰੀ ਹੋਈ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਗੁਰੂ ਜਾਨਣਾ ਤੇ ਆਪ ਦੇ ਗੁਰਮੰਤਰ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰੇਰਿਆ।

22 ਫਰਵਰੀ—ਸਰਦਾਰ ਸਤਿਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਗਰਾਉਂ ਵਿਖੇ ਆਪ ਦੀ ਬੱਚੀ ਸ: ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਪੁਤਰ ਦੇ ਗੁਰਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਵਾਂ ਫੇਰੇ ਕਰਵਾਏ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ।

25 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 26 ਫਰਵਰੀ ਤਕ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਜਗਾਧਰੀ ਜਿਲਾ ਅੰਬਾਲਾ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਪੁਜ ਕੇ ਦੇਸ ਰਾਜ ਲੁਠੜਾ ਜੀ ਦੇ ਡੇਰਾ ਕੀਤਾ। ਰਾਤ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਕੀਰਤਨ ਦੁਆਰਾ ਲੁਠੜਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ। ਉਪਰੰਤ ਸਵੇਰ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ। ਕਬਾ ਕੀਰਤਨ ਕਹਿ ਸੁਣਾਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਹਾਜਰ ਨਾਜਰ ਜਾਣਨ ਤੇ ਆਪਣੇ ਗੁਰਮੰਤਰ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਸੰਗਤ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਸਾਇਆ। ਸੰਗਤਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀਆਂ ਬਣ

ਬੈਠੀਆਂ। ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈ। ਲੂਨੜਾ ਜੀ ਨੇ ਔਰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਦਰ ਘਰ ਤੋਂ ਨਿਛਾਵਾਂ ਕੀਤੀ। ਇਕ ਬਲੈਤੀ ਗਊ ਡੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਲੂਨੜਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਭੇਟਾ ਕੀਤੀ।

27 ਫਰਵਰੀ ਜਮਨਾ ਨਗਰ ਵਿਖੇ :—ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੇਅੰਤ ਸੰਗਤਾਂ ਇਕਾਗਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਔਰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੇ ਆਪ ਦੇ ਦਰ ਘਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੋਇਆ।

28 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2 ਮਾਰਚ ਤਕ ;

ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਦਾ ਡੇਰਾ ਸਰਦਾਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਸਪੁਤਰ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ ਜੀ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਡੇਰਾ ਹੋਇਆ। ਨਿਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਵਿਖੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜਦੇ ਰਹੇ। ਸੰਗਤਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸਰਵਨ ਕਰਕੇ ਅਤੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਈਆਂ। ਔਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾਜ਼ਰ ਜਾਨਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕੀਤਾ।

4-5-6 ਮਾਰਚ :—ਸਰਦਾਰ ਸਤਿਨਾਮ ਸਿੰਘ ਲੋਹੇ ਵਾਲੇ ਗਿਲ ਰੋਡ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਆਪਦੇ ਸਪੁਤਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਰਖਿਆ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 6 ਮਾਰਚ ਸਵੇਰੇ ਹੋਈ। ਛੇ ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਬਰਾਤ ਦੇ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਗਏ ਔਰ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲਾਵਾਂ ਫੇਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਿਦਵਾਈ ਨਗਰ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਅਰਦਾਸਾ ਸੋਧ ਗੁਰੂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਲਈ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿਤਾ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਬਣ ਕੇ ਰਹੇ। ਸਦਾ ਚੜ੍ਹਦੀਆਂ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਰਹੇਗੇ।

7 ਮਾਰਚ 1981 :—ਇਸ ਕਠਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੋਂ ਬਾਦ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਿਮਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਬਜ਼ ਬਿਲਕੁਲ ਮਧਮ ਪੈ ਗਈ। ਦਿਯਾ ਨੰਦ ਹਸਪਤਾਲ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿਖੇ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਏ ਗਏ।

ਡਾਕਟਰ ਲਿਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲੇ ਨੇ ਦਾਸ ਦੇ ਸਪੁਤਰ ਬਾਬਾ ਸਰਬਜੋਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰਾਏ ਦਿਤੀ ਕਿ ਨਬਜ਼ ਘਟ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਫੋਰਨ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਲੈ ਜਾਇਆ ਜਾਏ 9 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਜੇ। 11 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਆਪ ਦਾ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਇਕ ਇਲੈਕਟਰੋਨਿਕ ਦਾ ਆਲਾ ਰਖ ਕੇ ਸਜੇ ਪਾਸੇ ਮੋਢੇ ਕੋਲ ਰਖ ਦਿਤਾ। 20 ਮਾਰਚ ਤਕ ਹਜ਼ੂਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਰਖੇ। ਨਬਜ਼ ਠੀਕ ਚਲ ਪਈ। ਔਰ 22 ਮਾਰਚ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੁਜੇ।

23 ਮਾਰਚ ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ ਗੁਰਪੁਰਬ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਉਨਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ

ਆਪ ਦਾ ਦਿਹਾੜਾ ਚੜ੍ਹਦੀਆਂ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਿਮਾਰ ਰਹੇ ਸੰਗਤਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਤੋਂ ਆਪ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਲਈ ਪੁਜੀਆਂ। ਔਰ 207 ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਆਪ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਵਲੋਂ ਔਰ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਦੇ ਪਰੀਵਾਰ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਹਾੜਿਆਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ। 27 ਮਾਰਚ ਦਾ ਜਲੂਸ ਬਾਬਾ ਸਰਬਜੋਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਚੜ੍ਹਦੀਆਂ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਘਟੇ ਘਟ 50,000 ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਗੁਰੂ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨ—ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਵਾਰੀ—ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਜਧਜ ਨਾਲ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਲੈ

ਜਾਈ ਗਈ ਨਿਰਵਿਘਨਤਾ ਸਹਿਤ ਜਲੂਸ ਵਾਪਸ ਪੁਜਾ। 28 ਤਾਰੀਖ ਰਾਤ ਦਾ ਦੀਵਾਨ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਵਿਖੇ 29 ਤਾਰੀਖ ਸਵੇਰ ਤਕ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ। ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਭਗਤ ਨੰਦ ਲਾਲ ਜੀ ਨੇ ਆਸਾ ਜੀ ਦੀ ਵਾਰ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਕੇ ਸਮਾਪਤੀ ਕੀਤੀ। 28 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਵੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਚਲਦੇ ਰਹੇ। ਜਿੰਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰਨ ਸਮਾਪਤੀ 30 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਹੋਈ। ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੰਗਰ ਅਤੁਟ ਚਲਦੇ ਰਹੇ। ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਦੀ ਤੋਟ ਨਹੀਂ ਆਈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਭੰਡਾਰੇ ਭਰਪੂਰ ਰਹੇ। ਲੋਹ ਲੰਗਰ ਤਪਦੇ ਰਹੇ। ਝੰਡੇ ਝੂਲਦੇ ਰਹੇ ਔਰ ਨਾਮ ਜਪਦਾ ਜਪਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਅਰਦਾਸੇ ਕੀਤੇ ਜੋ ਦਾਤਾਰ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਮਧੂਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਸੇਹਤ ਦੀ ਦਾਤ ਬਖਸ਼ਣ। ਜਿਥੇ ਆਪ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਯੂ ਦੇ 60 ਸਾਲ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਨਿਭਾਏ। ਅਜੇ ਹੋਰ ਵੀ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਗਤਾਂ ਇਕ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਝੰਡੇ ਹੇਠਾਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ।

ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਜਨਮ

(ਇਕ ਮਨਸੂਰਾਂ ਨਿਵਾਸੀ ਦੀ ਕਲਮ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸੰਤਾ)

ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ 'ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਜਨਮ' ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ 'ਚ ਤਾਂ ਅੱਜ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਜੋ ਨਵਾਂ ਜਨਮ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਇਹ ਗਰੀਬ ਰੋਗੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਥੋਂ 'ਇਕ ਪੰਥ ਦੇ ਕਾਜ' ਲੈਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਨਸੂਰਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਤਾਂ ਸਦਾ ਸਦਾ ਲਈ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰ ਬਣ ਚੁਕੀ ਹੈ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਵਾਰਕ ਅਵਸਥਾ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ, ਅੰਤਰ ਆਤਮੇ ਬੜੀ ਦੌੜ ਭੱਜ ਤੇ ਉਚੀ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਕੇ ਇਕ ਐਸੀ ਪਦਾਰਥਕ ਮਿਸ਼ਾਲ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ—

"Saints there are every where, But Babu ji's like are very rare"

ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਮਨਸੂਰਾਂ ਆ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮਨਸੂਰਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹਰ ਸਮੇਂ ਲੜਾਈ ਝਗੜੇ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਚੌਂਕੀ ਹਰ ਸਮੇਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਮਨਸੂਰਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਿਸਮਤ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹੋ ਜੇਹੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਜੁੜਿਆ ਹੈ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਆਤਮਿਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਸਰੀਰਕ-ਇਲਾਜ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਬਾਬਾ ਜੀ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਆਪਣਾ ਤਜਰਬਾ ਲਿਖਣ ਲੱਗੀ ਹਾਂ ਹੋਰ ਜੇ ਸੰਗਤ ਬਾਰੇ ਲਿਖਣ ਲੱਗਾਂ ਜਿੰਨੀਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਸੰਗਤ ਨੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਲਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਰ-ਪਾਰ ਕੋਈ ਕਿਨਾਰਾ ਨਹੀਂ।

ਖੈਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਤਾਂ ਮੈਂ ਮੈਂ 5-6 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਵਾਂਗੀ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸਵੇਰੇ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤੇ ਜਿਉਂ ਦੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਮਨਸੂਰਾਂ ਰਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਤਿਉਂ

ਹੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਸੰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਗੱਲ ਸੀ, ਕਿਉਂ ਕਿ ਛੋਟੀ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਸੀ ਤੇ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਇਹ ਸੰਬੰਧ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਗੂੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਚਲਾ ਗਿਆ ਜਿਸਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਅੱਜ ਮੈਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਹੈ, ਇਸ 'ਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਬਾਬਾ ਜੀ ਲਈ ਮੇਰੇ ਸੱਚੇ ਤੇ ਸੁਚੇ ਪਿਆਰ ਸਦਕਾ ਹੀ ਹੈ।

ਬਾਕੀ ਅਰਦਾਸ ਤੇ ਅਰਜ਼ੋਈ ਇਕ ਬਹੁਮੁੱਲੀ ਸਿਖਿਆ ਬਾਬਾ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਮੈਂ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੇ ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ ਅਰਦਾਸ ਤੇ ਅਰਜ਼ੋਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਅਜਾਈ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਬੜਾ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਸੇਹਤ ਲਈ ਸਾਡੇ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਅਰਦਾਸ ਤੇ ਅਰਜ਼ੋਈ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਅਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾਂ ਕਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਅਰਦਾਸ ਦਾ ਅਸਰ ਸਾਡੇ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਇਕੱਲੀ ਜਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਣਮੁੱਲੀ ਸੇਹਤ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਿਆਂ ਬਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਘਰ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਸੰਗਤ ਪਾਸੋਂ ਸੰਗਤ ਲਈ ਪੈਸਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਕ ਨਿਕੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸਮਾਧ ਤੋਂ ਅਣਮਿਣਤ ਮਾਇਆ ਖਰਚ ਕਰ ਕੇ ਇਕ ਹਸਪਤਾਲ ਸਮੇਤ ਤੀਰਥ ਅਸਥਾਨ ਬਣਾ ਕੇ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਸਥਾਨ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਮਾਇਆ ਭਾਵੇਂ ਸੰਗਤ ਦੀ ਸੀ ਪਰ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਿਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚ ਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਇਮਾਰਤ 'ਚ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਦਾਨ ਦੇ ਕੇ ਸੰਗਤ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਵਲੋਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਲਈ ਇਹੋ ਅਰਦਾਸ ਹੈ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਕਰੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਉਮਰ ਲੰਮੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਬਾਬਾ ਜੀ ਸੇਨਾਰਕ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਜਵਾਰ ਭਾਟਿਆਂ, ਭਿਅੰਕਰ ਲਹਿਰਾਂ, ਘੁੰਮਣ ਘੇਰਾਂ ਤੇ ਘੱਲੂ ਘਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਸੁੰਦਰ ਅਸਥਾਨ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਮਨ ਨਾਲ ਬੇਨ ਕੇ ਦੇਖਣ ਤੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ ਰਹਿਣ।

(From page 22)

The population of Uch before the partition of the country in 1947 was between two-to three thousand. The Peer or Makhdums of Uchsharif are held in great religious reverence by the Muslims of West Pakistan and they hold the gaddi in primogenitary inheritance along with a big tax-free jagir or landed property. The annual Urs or fair is held there in the month of August and devotees from all over the country, some even from foreign lands, come to this holy shrine to pay their homage. The procession on this occasion is led by the Makhdum Sahib and His Highness the Nawab Sahib of Bahawalpur sitting on separate elephants.

The Peer of Uch-sharif wear long hair, beards and turbans. Their hair, however, are let loose on their back and are not rolled up like the Sikhs.

[The above information is based on article written by Sardar Balwant Singh Kalra, President, Sri Guru Singh Sabha, Bangkok, and published in the Spokesman, Delhi, and the Khalsa Advocate, Amritsar, of January 6, 1969. Having passed the Overseer's examination from the Engineering School, Rasul (West Pakistan), he had joined the Irrigation Department of the Panjab and was posted at Panjnad where he spent about nine years from 1927 to 1935. During this period he visited Uch a number of times and accompanied his wife, relatives and friends to the shrine of the Makhdums and had the privilege of closely seeing the relics of Guru Nanak in the toshakhana.

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਹੋਣਹਾਰ ਸਪੁਤਰ

(ਵਲੋਂ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ)

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਗ੍ਰਹਿਸਤੀ ਸੰਤਾਨ ਬਾਬਾ ਲੱਛਮੀ ਦਾਸ ਜੀ ਤੋਂ ਚਲਦੀ ਹੈ। ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਇਸ ਸੰਤਾਨ ਦਾ ਕਰਮ-ਧਰਮ ਹੈ। ਜੋ ਮੁਢੋਂ ਹੀ ਅਜ ਤਕ ਕਰਦੇ ਚਲੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਤਾਨਕ ਗੱਦੀ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਦੇ ਗੱਦੀ ਨਸ਼ੀਨ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਮਧੂਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਨ। ਆਪ ਦੇ ਇਕੋ ਸਪੁੱਤਰ ਟਿਕਾ ਸਰਬਜੋਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਬੈਠ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਆਪ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਪਿਤਾ ਜੀ ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਂ ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਮਨਸੂਰਾਂ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿਖੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਔਰ ਇਥੋਂ ਹੀ ਦੇਸ ਦਸਾਤਰਾਂ ਵਿਚ ਨਗਰ-ਨਗਰ ਵਿਚ ਪੁੱਜ ਕੇ ਗੁਰਮਤ ਪਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਆਪ ਦਾ ਪਿਤਾ ਪੁਰਖੀ ਕਰਮ-ਧਰਮ ਹੈ।

ਟਿਕਾ ਸਰਬਜੋਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਆਯੂ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸੰਤਾਨਕ ਆਤਮਾ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਦਰ ਘਰ ਤੇ ਆਪ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤਤਪਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਆਪ ਨੇ ਤਲੀਮ-ਬਰਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤਕ ਲੋਰੈਂਸ ਸਕੂਲ ਸਨਾਵਰ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸਕੂਲੋਂ ਆ ਕੇ ਦਰ ਘਰ ਦੀ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਮੱਸਤ ਹੋ ਗਏ। ਆਪ ਹਰਦਿਲ ਅਜੀਜ਼ ਹਨ। ਸਭ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਔਰ ਗਰੀਬ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤਤਪਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਨ। ਔਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਔਰ ਪਬਲਿਕ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹਰ ਸਮੇਂ ਜੁਟੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਆਪ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਗਾਤਾਰ ਸਮੇਂ ਲਈ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਸਥਾਨ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

(1) ਦਰਬਾਰ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ ਜੀ।

(2) ਦਰਬਾਰ ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ

(3) ਦਰਬਾਰ ਅਸਥਾਨ ਬਾਬਾ ਤੇਗ ਸਿੰਘ ਜੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਰਬਾਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਆਪ ਦਾ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਹੱਥ ਹੈ। ਔਰ ਕਾਬਲੀਅਤ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੋਹਣਾ ਇੰਤਜਾਮ ਰਖਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਵੀ ਨਿਤਾਪ੍ਰਤੀ ਅਤੁਟ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਗਰੀਬ ਅਮੀਰ ਕੋਈ ਵੀ ਚਲਾ ਜਾਵੇ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਲੇਣੀ ਆਪਣਾ ਧਰਮ-ਕਰਮ ਸਮਝਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਸਾਲ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਜੋ ਆਪ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਮਧੂਸੂਦਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੀ ਬਿਮਾਰ ਸਨ। ਔਰ ਆਪ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਸਦਕਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਾਸੋਂ ਮੁੜਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਲੈ ਆਏ। ਔਰ ਨਾਲ ਹੀ ਗੁਰਪੁਰਬ-ਸਲਾਨਾ-ਸਮਾਗਮ-ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਤਦਾਦ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਵਿਚ 207 ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਹੋਏ। ਹਰ ਦੋ ਵੇਲੇ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਚਲਦੇ ਰਹੇ। 27 ਮਾਰਚ ਦੇ ਜਲੂਸ ਵਿਚ ਘਰੋ

ਘਟ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਸੀ। ਪੰਜ
ਸੌਹਣਾ ਇਤਜਾਮ ਕਰਕੇ ਸੌਹਣਾ ਸਬੂਤ ਦਿਤਾ।
ਆਪਣੇ ਪੂਜ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੀਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਸੰਤਾਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ
ਆਯੂ ਹੋਵੇ। ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਪੁਰਖੀ ਗੁਰਮਤ
ਇਤਨੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਖੇਤੀ ਦੇ

ਟਿਕਾ ਸੂਬਜੋਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਬਾ
ਅਮਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬੱਚੀ ਬੀਬਾ ਹਰਨੀਤ ਕੌਰ
ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਪ ਦਰਸ਼ਨ

(ਵਲੋਂ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ) ਨਾਮ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ

ਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਗ੍ਰਹਿਸਤੀ ਸੰਤਾਨ ਬਾਬਾ ਨਾਮ ਜੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦਾਦਾ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਤਹਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਇਸ ਸੰਤਾਨ ਦਾ ਜੋਨਾ ਉਨਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਉਜਾੜ ਬੀਆ ਬਾਨ ਵਿਚ
ਏ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਤਾਨਕ ਗੱਦੀ ਦੇ ਵਰਤਮਾਨ ਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਜੀ ਹਨ। ਆਪ ਦੇ ਇਕੋ ਸਪੁੱਤਰ ਟਿਕਾ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ।

ਥੇਨ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।
ਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨਰ
ਐਰ ਇਥੋਂ ਹੀ ਦੇਸ ਦਸਾਤਰਾਂ ਵਿਚ ਨਗ
ਇਹ ਆਪ ਦਾ ਪਿਤਾ ਪੁਰਖੀ ਕਰਮ-ਧਰਮ

ਰਬਜੋਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬੇਦੀ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ 30
ਸੰਤਾਨਕ ਆਤਮਾ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ।
ਤਤਪਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਆਪ ਨੇ ਤਲ

ੀਤੀ ਸਕੂਲੋਂ ਆ ਕੇ ਦਰ ਘਰ

ਲ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ

ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਨੇ ਸਾਹਿਬ

ਐਰ ਪਬਲਿਕ ਦੀ ਸੇਵਾ

ਰ ਸਮੇਂ ਲਈ ਚਲੇ ਆ

ਲਿਖੇ ਅਸਥਾਨ ਮੌਜੂਦ ਹ

ਰਬਾਰ ਬਾਬਾ ਕਲਾਧਾਰੀ

ਰਬਾਰ ਦਮਦਮਾ ਅਸਥਾਨ

ਰਬਾਰ ਅਸਥਾਨ ਬਾਬਾ ਤੇਗ

ਬਾਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਆਪ

ਇੰਤਜਾਮ ਰਖਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ

ਚਲਾ ਜਾਵੇ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ

ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਜੋ ਆਪ ਦੇ ਪਿਤਾ

ਐਰ ਆਪ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਸਦਕਾ ਸਤਿ

ਲ ਹੀ ਗੁਰਪੁਰਬ-ਸਲਾਨਾ-ਸਮਾਗਮ-ਜ

ਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਤਦਾਦ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ

ਦੇ ਵੇਲੇ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਚਲ

